

sok...!

helyiségeiben.

szek
violetaktrészek

fognak szólalni
hány összes tag-
miatt a kamara
nem tart ülést,
tják, hogy minél
ek részt a cer-
befejezése után
pártértekezletet
ővárosában.

1-i ünnepi ülés

A Curenul je-
december 1-i ün-
kamara és sze-
sch és a jugosz-
végül a külön-
felszólalni. A
escu fog beszél-
eddig Mikalache,
jelentették be

vák küldöttsége-
ülésen a magas-
teknek egy kül-
auser francia ve-
ével érkezik Bu-
döttség érkezése-
keltett politikai

Valer Pop ipari
er december el-
vánia egyesülé-

entár

iparosoknak és
t könyvek hitelé-
beszerezhető:

ésben Cluj

Párt
amarában
ellenes

miatt

A kamara ma
a elnököl, aki be-
lad liberális kép-
rőről. A többségi
szautasítják.

leirati vitára. Dr.
képviselő rámu-
konszolidálásának
dés közmegele-
entem, hogy szá-
ggal, hogy ml,
bolgárai vagyunk
uk itt, hogy biz-
békés együttélése-

bségi tisztviselők-
ánásmód ellen til-
a magyar feleke-
rehez helyzetére.

ól az állampol-
dását kéri, mert
kisebbségi csalá-
állampolgársá-
kisebbségek és kü-
lytatott zabolatlan

a cenzura ellen
ak a cikkeknek a
ben a magyar ki-

ROMANIA

1 LEUPOSTA

Diszter 2. I. e.

BUDAPEST

ESZDŐPOLITIKAI LAP

KELET

ESZDŐPOLITIKAI LAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el.

Ara 5 lej

Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-szegi Ernő, Strada Cobăletescu 52.

Péntek, 1936. november 27.

5697. EV. XIX. ÉVF. KISZLEV 12. 272. SZAM

A hitlerizmus és a krumplihéj

Alábbi sorokat nem egy politikai életpéldából, hanem a Harmadik Birodalom hivatalos közleményéből idézzük.

Alkalmunkra is hihetőtlennek hangzik, Göring, az új gazdasági diktátor, a második négyesztendő gazdasági terv keretében felhívást intézett a német háziasszonyokhoz, hogy hámazzák vékonyabbra a krumplit.

Göring felhívása szerint a német háziasszonyok azzal, hogy nem elég gondtalán hámazzák a krumplit, mind a krumplihéj legalább tíz dekát elpocsékolnak. Tizenhétmillió német háztartást véve alapul, évenként 378.000 kilogramm krumpli még veszendőbe.

Ugyanakkor, amikor a krumpli vékonyabb meghámzására hívják fel a német háziasszonyokat, Göring azt is kéri, hogy még a vékony krumplihéjat se dobják el, hanem gyűjtsék össze disznóhízalási célra.

Eddig szól a Harmadik Birodalom megadó felhívása.

Szép kis földi mennyországot teremtett a hitlerizmus Németországból, ahol a krumplihéjtól várják 17.000.000 háztartás megmentését.

Még egy néhány ilyen szükségrendlet és ez lesz az a krumplihéj, amin a hitlerista rezsim menthetetlenül elbukik.

A megcenszabályozott rádió

Régi mese. A liberálisok alatt irányítás alá került a bucaresti rádió.

Ezen a kulturális intézményen is maradtak egy darabig a politikások. Végre aztán a divatos irányzat győzött. A Goga-Cuza-parti Hodos lapszerkesztő, a Tara Noastra, Goga lapjának szellemi irányítója lett a rádió igazgatója.

A demokrata sajtó heteken keresztül piszkálta a dolgot. Segíteni azonban nem lehetett. Hodos győzött.

A rádióban csak bizonyos irányú irói és művészei léphettek fel, mert sikerült kiszájtítani az ország egyik leghatásosabb kulturális intézményét.

Egy darabig így ment.

Aztán váratlanul vizsgálat indult meg. Nem mindenben kedvezett ugyanis az ország érdekeinek ez a rendszer a rádióban. Például a tulzolt olasz barátság sem volt egészen praktikus dolog. De talán ez sem vezetett volna olyan szigorú vizsgálatra, mint a... költségvetési differenciák problémája.

Nos, vizsgálat indult meg a rádió ellen. Az adatokat csak a Zorile c. lap célzatosából sejtjük.

Megállapították — mint a Zorile írja, — hogy a rádióban tömegével alkalmazták a tisztviselőket, sőt a... tisztviselőket. Ezek az urak és főleg a hölgyek hónapokon keresztül be sem jártak az irodába, hiszen nem is volt annyi irászat, ahány alkalmazott.

De egyéb vonatkozásokban is súlyos zavarokat állapított meg a vizsgálat a rádióban. És mint a Zorile írja, olyan természetűek, hogy a kormány el sem sülyesztheti az ügy iratait. Muszáj lesz rendet teremteni.

Még nem tudjuk, miben fog állani a rend. Annyi bizonyos, hogy a rend valóban ráfér a bucaresti rádióra.

Ugy az előadások szelleme, mint — ahogyan kiderült — a költségvetési kérdés szempontjából is.

Rendesen így szokott végződni minden olyan intézménnyel, ahova politikai pártfogoltak kerülnek az élre.

A kormány úgy látszik arra az álláspontra helyezkedett, hogy próbaképp nem lehet művészetet csinálni de még kevésbé lehet művészi intézményt adminisztrálni.

Ha legalább okulna belőle. Mert a gogocenzista elemeknek ez a kormánypárti protekciója nemcsak a rádióban nyilvánított meg, hanem az életnek még nagyon sok vonatkozásában is.

Ez az egy eset pedig nem elszigetelt jelenség. Egészen bizonyos, hogy így lesz mind azokban a közintézményekben, ahol a kormány hűséges jobboldali szövetségeseit toltja előre.

A politikai pártfogoltaknak gyakran tulajdonították a gyomrukat.

Az egész lengyel sajtó Antonescu varsói látogatását méltatja

Ebédén látta vendégül Antonescut a lengyel köztársasági elnök

„A határok sérthetlensége jegyében születik meg a román-lengyel barátság”

Krakkó, november 26. Tegnap este Szembek külügyi alminiszter vacsorát adott Antonescu román külügyminiszter és a román delegáció tiszteletére. A vacsora alkalmából nem hangzottak el beszédek. Ejjékor Antonescu és a delegáció többi tagjai tovább utaztak Varsóba, ahova ma reggel megérkeztek.

A pályaudvaron Beck lengyel külügyminiszter és felesége fogadták a román vendégeket. Beckné virágcsokrot nyújtott át Antonescu feleségének. A fogadtatáson jelen volt még Arcisegski bucaresti lengyel követ, Szembek államtitkár és a külügyminisztérium számos magasrangú hivatalnok, továbbá a varsói román követ és a sajtó képviselői. Délben 12 órakor Antonescu külügyminiszter Zamfirescu varsói román követ, Diaconescu alezredes, katonai attasé és Hiot követéségi tanácsos kíséretében megkoszorúzták az ismeretlen katona sírját. Délben egy órakor a lengyel köztársasági elnök ebédén látta vendégül Antonescu román külügy-

minisztert.

Ujabb varsói jelentés szerint a lengyel sajtó figyelme Victor Antonescu látogatása felé irányul. Egész oldalal cikkeket méltatták a látogatás jelentőségét. A Vietzer Varsavszki megállapítja, hogy a lengyel-román szövetség, a határok sérthetlenségének jegyében születik meg. Az Ilustrovani Kurier Kodzienni a cikk címében a következőket írja: „A lengyel-román szövetségnek gránit alapjai vannak a két nép történetében és akarataiban”. Az Express Poranny barátsággal köszönti Victor Antonescut, a Kurier Varsavszki pedig megállapítja, hogy meg kell mutatni a világnak: a lengyel-román szövetség mitsem változott. A Gazeta Polska, a kormány hivatalos lapja megállapítja, hogy a varsói látogatás alkalmával az egész nemzet őszinte érzelmei fogok megnyilatkozni. A lap kihangsúlyozza, hogy a két nép kölcsönös barátságát érez egymás iránt.

Angliában óriási ellen-szenvet váltott ki a német-japán szovjetellenes egyezmény

„Hitler karrierjének legnagyobb baklövéését követte el a német-japán egyezmény aláírásával”

London, november 26. Diplomáciai körökben nem tulajdonítanak nagyobb jelentőséget a japán-német egyezménynek. Inkább attól félnék, hogy az egyezményt katonai klauzula fogja követni, de jelen pillanatban úgy vélekednek, hogy az egyezményt inkább pszichológiai, mint gyakorlati okok hívták életre. Remélik, hogy Osztrorszag nem fog csatlakozni az egyezményhez.

Másrészt Von Ribbentropp londoni német követ részvétele az egyezmény létrejöttében ellenszenvet váltott ki az angol kormányánál.

amely ellene van minden világszemléleti alapon történő összefogásnak. Vannak az új szerződésnek olyan politikai következményei, amelyeket nem nézhet jó szemmel az angol közvélemény.

Angol hivatalos körök azon a véleményen vannak, hogy az új német-japán szerződés megkönnyíti német hadianyagoknak Japán nyersanyagokra való becsatlakozását.

Az angol sajtó is részletesen foglalkozik a japán-német egyezményrel.

A Manchester Guardian szerint a szovjet katonai helyzete sokkal erősebb, semhogy Németország megtámadhatná.

A Harmadik Birodalom háborús terveit vizsgálva, a lap megállapítja, hogy Németország támogatni fogja a magyar és német kisebbségeket és alkalmas pillanatban fel fogja szólítani Európát, hogy szabadítsa fel magát az idegen uralomtól, amelyet „kommunista elnyomásnak” minősít.

A Times megállapítja, hogy a kommu-

nistaellenes blokk létrehozása sajnálatos és sértőgetlen.

A Daily Herald szerint Hitler karrierjének legnagyobb baklövéését követte el, amellyel az angol kormány elítélő magatartását vitta ki.

A német-japán egyezmény aláírásával mind a német, mind a japán sajtó, amely valaha is sikerüljön az a politikája, amellyel Angliát és Franciaországot el akarja egymástól választani, pedig erre három éven keresztül óriási diplomáciai munkát és sokmillió font sterlinget pazarolt.

Az amerikai sajtó is állást foglal az egyezmény ellen.

A Newyork Times nagy cikkben foglalkozik a német-japán szerződéssel és ennek kapcsán megjegyzi, hogy ez az egyezmény nagy veszedelmet jelent Kínára. Hozzáteszi azonban, hogy

Anglia magatartása megyugtató, mert ez gyengíteni fogja a kommunistaellenes blokk hatóerejét.

Az egész világ türelmetlenül várja, hogy Németország és Japán bővebben fejték ki az egyezmény közelebbi értelmét.

VILAG TUKRÉ

Bikaviadal a forrongó Barcelonában

Barcelóna, november végén

Annak ellenére, hogy alig száz kilométernyire ölik egymást a spanyolok — a városban színes plakátok adják hírül, hogy bikaviadalt rendeznek a Monumental Arenában. A plakátok nyurga torreadort ábrázolnak, fején vörös kendővel, amint a megvadult bikának a kegyelem-döfést adja. A kép alatt spanyolul ez áll: „Rendkívüli bikaviadal a barcelónai spanyol vöröskereszt javára.”

Fiatal politikus iróbarátom, aki a város régi negyedében kalauzol, zavarában levelező miliciai egyenruháját és megmagyarázni igyekszik, mintegy mentegetőzve, hogy túlságosan is mélyen gyökerezik a spanyol nép lelkében a bikaviadal színjátéka és a forradalom nem az az idő, amikor a régi népszokásokat likvidálni lehet. — Sokáig, azonban — fejezi be magyarázkodását kísérőm — nem fog már virágozni a bikaviadal tradíciója. A hajdani viadalkok fénye lekopott. A népszokás utolsó napjait éli.

Vasárnap kora reggel az autobuszokról, villamosokról és konflisokról vörös plakát ordított le — „Piazza de Taras Monumental”. Délután két óra felé már nem lehetett helyet kapni egyetlen villamoson, vagy autobuszon.

A Monumental aréna negyvenezer ülőhellyel rendelkezik, de a bikaviadalt nézők aréna pénztára előtt kétszer negyvenezer ember tolongott a kora délutáni órákban. A tömegben nagyon sokan vannak a milícia emberei, akik most, hogy tíz pezeta fizetést kapnak naponta, végre szintén megnézhetik a bikaviadalt.

Ugyancsak atrakció-számba megy a Ciranin szovjethajó matrózainak tömeges jelenléte. Ezek a matrózok nagyon jó reklamot csináltak a különböző színházaknak, ahová a jó üzleti érzékkel bíró spanyol színi direktorok meghívták őket.

Több, mint hatvenezer embert bocsjátottak be az arénába. Amikor a szovjet-matrózok megjelennek a pályolyban, a zenekar az Internacionálét játssza és a tömeg lelkes ovációban részesíti őket.

A porondon feltűnnek a torreadorok. Arany és ezüst himzésű kabát feszül rajtuk, lábukon vörös zokni, fejükön fekete berett. Mögöttük lépkednek a pikadorok, és a banderillák, piros kendőjükkel fejükön. Három fehér lovat vezetnek be. Ezek fogják majd kiszállítani az agyanszurt bikákat.

Ujabb ünnepsébe kezd a tömeg és az aréna hősei felemelt, ökölbe szorított kézzel üdvözlik a közönséget. A zenekar ismét az Internacionálét játssza. Az Internacionáléval kezdődik és fejeződik mostanában be minden ünnepség és látványosság Barcelonában.

A porondról levonul a társaság. Néhány pillanat múlva pompás fekete lovon bevágat egy ifju lovas, a milicia öltözetében. Valaha a bikaviadalk lovasai cowboy kosztümben léptek a porondra, de manapság sokkal előkelőbb a milicia-öltözet. Számos akrobata mutatványt mutat be, majd kivonul a porondról és az üres arénába, kis ajtón át, egy óriási sötétbarna bikát eresztnek be. A bika körbe vágat az arénán. A közepén megáll. Vad bömbölésbe kezd az óriási tömeg láttára.

Négy piroskendős pikador megkezdik izgató, vadító munkáját a bika körül. Sokszor ugynik, hogy a bika rögtön felnyársalja őket. Mikor kitűnik, hogy csak a szemük elé tartott piros kendőt éri támadásuk, a tömeg lelkes éljenzésben tör ki.

A hajdani bikaviadalk pompázó ünne-

pályessége eltűnt. A bikák agyonhajszolása és előzetes kifárasztása, valamint a régi bikaviadalok igazi szenvedélyességének alig van már nyoma.

Miután az első bika néhányszor körül futotta a négy vöröskendős banderilló körül, nyugodtan megáll és békésen feltekintget a zsúfolt páholyok felé, ahol több vörös színű öltözetet láthat, mint az arénán. Vörös nyaksálakat, sapkákat, vörös nyakkendőket és gallérokat... A bika úgy látszik, megszokta már a színt és a négy pikador lemondott róla, hogy hiábavalóan izgassa...

Az sem használt, hogy a lovon ülő pikador a békés bika lapockájába szurta törét. A bika mindössze a ló gyomrába rugott. A lovas lebukott a lórol.

A bikából ömlött már a vér, de nyugodtan állt. A tömeg viszont izgult, füttykoncertet rendezett és párnákkal dobálva tüntetett a pikadorok és banderillók ellen. A párnákat az ülésekről szedték fel.

Az arénán megjelent a torreador, hogy megmentsé a szituációt és gyorsan végezzen a szerencsétlen bikával. Törét piros kendő mögé rejtette és a bika szeméi előtt villogtatta. A bika megmozdult és a tömeg ismét extázisba esett. A torreadort mindenféle ajándékokkal dobálta meg: — ceruzák, töltőtollak, nótaszek és főleg piros-fekete és tiszta vörös kendők röpöktek feléje.

Két ügyes pikador a bika mögé került és egymás után belészurkáltak. A vér előtörté az állatot. Vadul rohanni kezdett az aréna körül. A torreador akrobata-ügyességgel ráugrott és megadta az utolsó kegyelemadókat a bika szügyébe.

A tömeg magánkívül ordított. A bika egy darabig rángatózott, majd első lábaira hullott. A torreador közel lépett hozzá, kihúzta a törét a testéből és vörös kendőbe bugyolálta. Rövidesen szolgák jelentek meg három fehér lóval és nagynehezen kivonszolták a bika tetemét a porondról.

Egy öreg milicistának kifejttem csodálkozásomat, hogy polgárháború idején az emberek bikaviadalokra járnak. Az öreg csodálkozva néz rám és indignálódva mondja:

— Talán az európai boxmerközések erkölcsösebbek? És ha emberek egymás fogát verik ki, az kellemesebb látvány? Azt kértem az öregtől, hogy a fasiszták által elfoglalt vidékeken is folynak-e bikaviadalok?

— Nem. Franco a bikaviadalok arénáit az antifasiszták vágóhídjává változtatta. Badajoz városában a fasiszta generális beparancsolta az arénára az összes antifasisztákat és több, mint hatszáz embert gyilkoltatott le. Ime ez Franco tábornok az aréna körül a második bika kergetőzik. Ez már sokkal vadabb, mint elődje és minden remekül megy.

A tömeg ujjong. A program szerint 8 bikával viaskodik egymás után a torreador. De én már nem birom végignézni.

A kijáratnál a szovjethajósokkal találkozom, amint elegáns autókba ülnek, melyeket a barcelonai milícia bocsátott rendelkezésükre.

A pompás Pacheo Grazia-bulvárdon két fekete pancelautóval találkozom. Az autók mögött egy egész motorbiciklis, gázmotorkocsos batalion vonul fel.

A motorizált batalion látványa elfelejtette velem a bikaviadalt és szemem előtt felvillant a tragikus emberviadalt, mely vad konoksággal folyik már hónapok óta ebben a csodálatos és érdekes országban.

S. L. Schnederman

Munkás Mozgó

Csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap 3, 6 és 9 órákor dupla műsor, egy helyár: I.

Királykeringő

Filmoperett. Fősz.: WILLY FORST, PAUL HORBIGER és HELLI FINKENZELLER. II.

Pompei végnapjai

Monumentális filmdráma. Főszerepekben: DOROTHY WILSON, PRESTON FORSTER. Román és magyar feliratok.

Pia Igy,
a híres énekesnő,

aki fényes sikerrel lépett fel a Faustban és Hoffmann meseiben, vasárnap a Traviata, szerdán, december 2-án pedig a Píllangókisasszony címszerepét fogja énekelni.

Weizmann Chaim a királyi bizottság előtt

Abdullah emir Transzjordániába invitálja a királyi bizottságot. Ujbol akcióba léptek az arab királyok?

Jeruzsálem, november 26. Az angol királyi bizottság kedden tartotta meg második nyilvános munkakülését, melynek során a kormány néhány magasrangú funkcionáriusát hallgatta ki.

Szerdán vette kezdetét zárt ülésen a zsidó tanuk kihallgatása és elsőnek dr. Weizmann Chaim, a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency elnöke jelent meg a királyi bizottság előtt és több órás expozícióban fejtette ki a zsidóság álláspontját a Palesztina-mandátum és az arab-zsidó kérdés ügyében. Weizmann után az exekutív tagjai, majd a Vaad Leumi és a többi palesztinai zsidó testületek reprezentánsai tesznek vallomást a királyi bizottság előtt.

Az „Al-Liva” című arab lap jelentése szerint titkos tárgyalások folynak Anglia és az arab uralkodók között a palesztinai zsidó bebandorítás ügyében. A lap azt is tudni véli, hogy Abdullah, Transzjordánia emirje emlékiratot intézett Lord Peelhez, a királyi bizottság elnökéhez, amelyben a palesztinai helyzetről nyilvánítja véleményét. Allitóltag kritikát gyakorol az angol közigazgatás palesztinai módszerei felett is és kéri a királyi bizottságot, hogy látogassa meg Transzjordániát is.

Abdullah emir Transzjordániába invitálja a királyi bizottságot. Ujbol akcióba léptek az arab királyok?

Az „Al-Liva” hirasátát fenntartással fogadjuk.

Az arab lapok jelentése szerint Bagdadban értekezletet tartottak Irák, Szandi-Arábia és Jemen uralkodóinak képviselői és állitóltag elhatározták, hogy bizottságot alakítanak a palesztinai arab érdekek támogatására, különösen a királyi bizottság előtt.

El Kassab sejk, Ibn Szaud király megbízottja kedden Jeruzsálemben érkezett és érintkezésbe lépett az arab vezetőférfiakkal.

A legfelsőbb arab bizottság tegnap értekezletet tartott Jeruzsálemben. A tárgyalások során ujbol szóba kerültek azoknak az araboknak a levelei, akik lakosság a királyi bizottság bojkottálását arab részről. A bizottság elhatározta, hogy bevárják az arab uralkodók végleges állásfoglalását, ami a közeli napokban várható.

Pogromot rendeztek Vlnában a nemzeti demokraták,

mert a kormány nem engedte meg a gettó-padok bevezetését az egyetemeken. Kielce mellett megölték egy zsidót a huligánok

Vlna, november 26. Vasárnap véres antiszemita tüntetés volt Vlnában, melynek során husz zsidót súlyosan megsebesítettek, egy Baruch nevű zsidó orvos viszont az izgalomtól gutaütést kapott és meghalt.

A demonstráció reggel vette kezdetét az iskolásgyermekek felvonulásával, akik szimpáia-tüntetés rendeztek az éhségstrájkba lépett nemzeti demokrata diákok mellett. Az éhségstrájkot a diákokonban határozta el, mert az egyetemi hatóságok nem teljesítették a nemzeti demokrata azon követelését, hogy „gettó-padokba” kényszerítsék a zsidó diákokat. Az iskolásokat a különböző nemzeti demokrata szervezetek és a sztrájkoló diákok anyáinak felvonulása követte. A diákokonban ablakból és erkélyeiről gyújtó kiáltásokkal tüntettek a tömeget és kövekkel dobálták meg a rendőrséget.

A tüntetés csakhamar terrorcselekményekké fajult. A tüntetők behatoltak a zsidó negyedbe, ablakokat zúztak be és barbár módon bántalmazták a zsidó járókelőket. Egyes utcákon egyetlen ablakot sem hagytak ép-ségben. A zsidó lakosság a tüntetés ideje alatt nagyobbrészt távolították magától az utcától. Három zsidó sebesültet kórházba szállítottak. A rendőrség számos letartóztatást eszközölt.

don bántalmazták a zsidó járókelőket. Egyes utcákon egyetlen ablakot sem hagytak ép-ségben. A zsidó lakosság a tüntetés ideje alatt nagyobbrészt távolították magától az utcától. Három zsidó sebesültet kórházba szállítottak. A rendőrség számos letartóztatást eszközölt.

A zavargások súlyosbodtak, amikor a sztrájkoló diákok anyáinak küldöttsége, melyet Varsóba küldtek, visszaérkezett a fővárosból és közölte, hogy a közoktatásiügyi miniszter elutasította a diákság követeléseit és azt tanácsolta az anyáknak, hogy fiaik azonnal hagyják abba a sztrájkot. Egyébként az éhségstrájk tulajdonképpen látszólagos volt csupán. A diákokonban „sztrájkoló” diákokat hozzátartozóik látták el élelmiszerekkel.

A krakkói egyetemen hétfőn voltak antiszemita tüntetések és kilengések.

Varsó, november 26. Minthogy az antiszemita diákok nem voltak hajlandók kiüríteni az egyetem helyiségét, az egyetemi ha-

tóság elrendelték az egyetem ideiglenes bezárását. Azokkal a diákokkal, akik este hat óra után is az egyetem helyiségeiben tartózkodtak közölték, hogy nem tekintik többé őket egyetemi polgároknak.

Varsó, november 26. Egy Kiekie melletti faluban antiszemita huligánok véresre verték Slomo Hersch Kiszzenbaum zsidó kereskedőt, akit életveszélyes állapotban szállítottak be a kiekiei kórházba. Kiszzenbaum másnap reggel belehalt sérüléseibe. Hét árvát hagyott hátra felesége mellett.

Késelés a kóser mézárszékekben

Cluj, november 26. A bicskázás nem zsidó tulajdonság. Bicskázás a falu kocsmájában földért, pénzért, nőért, vállas és erős legények között: milyen távol áll mindez a zsidó élettől, a város zsidó utcáitól és a zsidó néplektanától! Ezért volt nagy szenzáció a Reinitz-ügy s talán még ma is vannak emberek, akik úgy hiszik, hogy Reinitz nem lehetett gyilkos, hiszen vallásos zsidó volt. Valóban, ha a bünyüi statisztikákba betekintünk a zsidók szerepelnek a gyilkosságok között a legkisebb arányszámmal.

Szerdán este késelés történt a zsidó uccában. És pedig éppen a zsidó ucca legzsidóbb helyén, a hitközség huszarnokában folyt a vér, embervér, mely ott elkeveredett a kímérés számára levágott állatok vérével. Cluj zsidóságának mély megdöbbenésére és felháborodására késelés történt, egyik zsidó megkéselte a másikat. A késelő, Löwy Jeremiás, csak a véletlen különös kegye folytán nem vált gyilkossá, mert áldozata szerencsére nem szenvedett életveszélyes sérüléseket. Egyelőre a rendőrség foglya a bünyüi tetese, aki mint zsidó is érdekli a közvéleményt, de elsősorban érdekli, mint egy tiszteltreméltó családnak a feje...

Különösen módon történt ez a késelés. A helyszínen mondják el a következőképpen:

— Löwy mindig veszedelmes ember volt. Folyton fenyegette a csarnokban az embereket és a mult héten el is vitték a rendőrségre. Senki sem mert vele összeszólalkozni, mert tudta, hogy hirtelen haragjában mindenre képes. Szerdán este is ilyen kerekedő hangulatban jött a csarnokba. Rosenfeld Bélát kezdte szidni minden ok nélkül. Rosenfeld nem válaszolt semmit. Mi csak hallgattuk, hogyan káromkodik és tobzódik egyedül, de ki gondolta volna, hogy késelni fog. Egyszer csak, mikor befovalta magát a legféltlenebb dühbe, vette a mézársóskést, rárohant Rosenfeldre és két helyen megszurta. A kés a segéd bordái közé szaladt. A másik seb a lábán érte. Mi rárohantunk, lefegyvereztük, Rosenfeld pedig kiszaladt az uccára és kiabált, hogy vigyék el, mert elvészik... Nagyon sok vért veszített... A mentők jöttek és a klinikára vitték... Löwyt pedig átadták a rendőrségnek...

Hiába teszünk fel kérdéseket: nem igaz-e a fel valaki? Volt-e azelőtt valami harag közöttük? Ennél többet nem tudunk meg. Löwy házárts és veszedelmes ember, aki ötletszerűen éppen Rosenfeld Bélát sebesítette meg.

Patologikus eset Löwy Jeremiás, az 54 éves mézársó. Évtizedek óta nem el együtt családjával, mert a család félt a brutális ember életveszélyes fenyegetéseitől. A család külön élt az apától, szegénységben és szorgalmas munkában. Minél jobban távolodott az apa a családtól, annál mélyebb és nagyobb akarat ösztönözte a család gyermekeit becsület és emberi életre. Minél elriasztóbb volt a család fő példája, annál nagyobb ambícióval készültek az életre a gyermekek. Megható, küzdő életetek. Minden gyermek küzdelemes életet fejezet egy különös családi élet változatos regényében. Mindegyik kiváló a maga pályáján és milyen nehézségek között törtek fel odáig. Karrier külföldön, lelkes pionírunként Palesztinában, tiszteltreméltó magántisztviselői pozíció, reményekre jogosító zenei tehetség... A tiszteltreméltó gyermekek így törtek előre a kevésbé tiszteltreméltó apa környezetéből...

A cluji zsidó ucca szenzációja hamar elmulik. És nehéz lenne társadalmi következtetéseket vonni le ebből az egyszerű bűnsétekből. A mélyen azért ott sir a szegénység. A zsidó ucca szegénysége, a szeszre és vadászra csábító nyomor, ami késeléssé fejleszti a patologikus hajlamot. Amit gyógyítani kellene. Hogy ez a furcsa vadságú zsidó mézársó is beilleszkedjék valahogyan a társadalomba, mint ahogyan gyermekei annyira becsületes munkával beilleszkedtek...

Különálló eset Löwy Jeremiás esete. Eppent ezért az általa kiottott vér nem freccsenthet be tiszteltreméltó gyermekeinek az életét... (—lay)

Még mindig

„Senkiem felejté man belpolitikának t milyen körülmények brüsk módon Titu méltóságából, amelyet a volt rom gyógyulása óta tett a párizsi lap a köv

A furcs

„Senkiem felejté man belpolitikának t milyen körülmények brüsk módon Titu méltóságából, amelyet a volt rom gyógyulása óta tett a párizsi lap a köv

Interju a hal

Miért ne vallanám Sauervein, — hogy n dön a luganoi tó p megjelent előttem a Nicolae Titulescu. Od lében, saint moritz tótt el, néhány, kiszradt vörös vérszett küzdve, a különös és len, amely megannyi tárgyat képezte. Ezal csak a lehető leggon tében, hanem a nagy akart ellenállása foly után mindinkább vis levégővel táplálkozot ges és erőteljes mara dett és az egész szer a beteg tud gyalogo hosszu politikai be és egy rövid vakáció csaországban és Sain ni, Titulescu — ösze ban — ismét elkezdh len, amely felé sors

Titulescu ism

Megérkezésem meg tettem be magam. kesre tárta karjait. kapcsolódtak egybe. és tett-vággal beszé magukban is elegend helyreálltának bizony jelenése nem gyözne Felgyógyulása megfá nyon is, akik októb megtörtén láttam Sa arca most vidám és m mi készül a vidék egy komor hetekről, ame

Vasárnap, folyó hó 29-én délelőtt 10 órákor a CAPITOL-mozgóban

Dr. NACHUM GOLDMANN,
a zsidó világgörögsszus párizsi ügyvezetőségének elnöke és a Jewish Agency népszövetségi főmegbizottja

előadást tart

Beszélnék még: Dr Fischer József, dr Hamburg József és dr Körtész Jenő.

JULES SAUERWEIN:

Beszélgetés a felgyógyult Titulescuval a luganói tó partján

Nyolcezer levelet és táviratot kapott betegsége alatt a volt külügyminiszter

Még mindig nem került le napirendről a verzió, hogy Titulescut megmérgezték

Párizs, november 26. Jules Sauerwein, a világhírű francia újságíró, a Paris Soir politikai szerkesztője, felkereste Luganóban Titulescut. A párizsi lap feltűnő formában, hatalmas betűkkel közli az első nyilatkozatot, amelyet a volt román külügyminiszter felgyógyulása óta tett. A cikk bevezetésében a párizsi lap a következőket írja:

A furcsa betegség

„Senki sem felejtette még el, hogy a román belpolitikának súlyos válsága nyomán milyen körülmények között távoztak el brükseli módra Titulescut a külügyminiszteri méltóságából, amelyet hosszú éveken át kiválóan gyakorolt. Az ovisó emlékeztet arra a furcsa betegségeire is, amely néhány héttel később ágyának döntötte az illusztris államférfiut. Napokon keresztül Titulescu élet és halál között vergődött. A néhány hetes betegség első szimptomái még júliusban jelentek meg, midőn a román külügyminiszter Montreuxban tartózkodott. Súlyos gyengeségi roham fogta el éppen akkor, midőn Ruzsi Arras török külügyminiszter diszvacsorájára készült. A második krízis röviddel később következett be, Titulescu bucaresti tartózkodása alatt. A külügyminiszter Cap Martinba utazott, remélve, hogy a nyugalom és kedvező klíma elegendő lesz egészségének helyreállítására. Hiába! Állapota egyre rosszabbodott. Maláriára gondoltak és az orvosok úgy rendelkeztek, hogy az illusztris beteg utazzon Saint Moritzba. Itt az orvosok mérgezésről beszéltek, anélkül, hogy e mérgezés eredetét pontosan megállapíthatták volna. Ma Románia volt külügyminisztere már egészséges. Első intervjúját jóindulatúan a Paris Soir számára tartotta fenn. Betegségével kapcsolatosan Titulescu igen rezervált magatartást tanúsított, mely természetesen egy diplomatánál, akinek szavai hatalmas visszhangot keltenek.

Interjú a halottaiból feltámadt Titulescuval

Miért ne vallanám be — írja tudósításában Sauerwein, — hogy meghatóttan örültem, midőn a luganói tó partján egyszerre csak megjelent előttem a halottaiból feltámadt Nicolae Titulescu. Odafönt, az örök hó közepén, saint moritzi magányában heteket töltött el, néhány, kiszikkadt véreben megmaradt vörös vérszejtjének minden erejével küzdve, a különös és hirtelen mérgezés ellen, amely megannyi doktor komor vitáinak tárgyát képezte. Ezalatt lassan-lassan, nemcsak a lehető legdugdosabb ápolás következtében, hanem a nagy emberek tudatos és akart ellenállása folytán is életerej nap-nap után mindinkább visszatért. Tüdejé tiszta levegővel táplálkozott. Szíve, amely egészséges és erőteljes maradt, ismét munkába kezdett és az egész szervezet megújult. Ha már a beteg tud gyalogosan és kocsiban sétálni, hosszú politikai beszélgetéseket folytatni és egy rövid vakáció után, amelyet Délfranciaországban és Saint Moritzban fog eltölteni, Titulescu — összes eszközeinek birtokában — ismét elkezdheti a munkát azon a helyen, amely felé sorsa vinni fogja.

Titulescu ismeri betegségének eredetét

Mérgezőselem meglepte, mert nem jelenttem be magam. Midőn megláttam, szélesre tárta karjait és kezéink szívélyesen kapcsolódtak egybe. Olyan bizalommal, élet és tett-vágygal beszélt terveiről, amelyek önmagukban is elegendők volnának egészsége helyreállításának bizonyítására, ha egész megjelenése nem győzne meg egyébként is erről. Felgyógyulása meglátszik Titulescu asszonyon is, akit októberben oly sápadtan és megtörtént láttam Saint Moritzban és akinek arca most vidám és kipirult. Eppen kirándulni készült a vidék egyik csodálatos tájára. A komor hetekről, amelyeket maga mögött

hagyott, nem igen akar beszélni Titulescu. Kezdetben ez a borzalmas betegség mindenki előtt misztérium volt, számára azonban ez a misztérium nem létezik.

Leülünk egy napsütötte padra. Mellettkünk rendes luganói polgárok haladnak el s néhány északi országból jött emberpár, akik élvezettel szírcsökhöz kávéjukat a kávéházak terraszain. Értékes alkalom ez számomra, hogy megismerjem a diplomácia mesterének véleményét, akinek judiciuma azokban a hónapokban, miatt távol állott, még inkább kiélestedt. Midőn Titulescu aktuális nemzetközi kérdéssel, vagy multbeli konfliktusról beszél, ritka élvezetet nyújt hallgatójainak. Két lényeges kvalitással rendelkezik: tud szintézisálni és lelkesíteni. Nem unalmasodik el hosszú elvont analízisekben, hanem az országok, személyek és tények, amelyekről beszél, dinamizmussal telnek el és ugyszólván önmagukban beszédesekké válnak. Titulescu gondolkodásbeli bátorsága nem retten vissza egyetlen feltevés elől sem. Ha jön a háború, előre tudja, mit fog csinálni, vagy mit kell csinálnia minden országnak és különösképpen az ő országának. E háború kikerüléséhez azonban olyan erőforrások föltött rendelkeznek, mint egy ember, aki 19 éven át állandóan a diplomáciai akciók középpontjában állott. Nincs jogom leírni a bizalmas közléseket, amelyeket előttem tett s végül is néhány színtelen megállapítás visszaadására kell szorítkoznom: — Romániának életképesége érdeke, hogy

jóviszonyt tartson fenn egyidejűleg Németországgal és a szovjettal is. Es éppen ezért aggódva figyel a két ország közötti feszültséget. Románia ugyanakkor nem állhat ki egy olyan front ellen, amelyben résztvennének Franciaország, Oroszország és Anglia, amely az amerikai hitelre is támaszkodna. Ez minden politikai bölcsesség ellen való volna, sőt mi több: öngyilkosság.

Békeidőben nem tesz különbséget nemzetek között. A román barátság szempontjából valamennyinek joga van arra, hogy egyforma bánásmódban részesüljön. Mi több, minden ország addig, amíg biztosítja a román határokat és szövetségeseink határait, jogszerű szövetségese Romániának. Háboru esetére azonban örültség volna arra gondolni, hogy Románia valaha is azoknak táborában harcoljon, akik területi terjeszkedéseiket a mi területünk megsemmisítésére akarják megvalósítani. Az összes népek frontja tehát békeben, — és az azonos érdekű nemzettek jóval kisebb frontja a háborubban: ez az én felfogásom — fejezte be nyilatkozatát Niculescu.

Egyébként is megígértém, hogy nem fogom politikai nyilatkozatok tételére rávenni. A volt külügyminisztert pillanatnyilag teljesen eltölti a vágy, hogy minél előbb felüljőn. A nyolcezer levél és távirat, amelyet betegsége alatt mindennemű és különösen Romániából kapott, biztosítja őt arról, hogy teljes felgyógyulását győzelmiént fogja honfitársainak többsége megünnepelni.

A rendőrség helyett fellegyverzeti magánosok ütöttek rajta a bucaresti titkos kártyaklubbokon

A rendőrség a zugrupiákat és a támadókat is őrizte be vette

BUCURESTI, november 26. Az elmúlt éjszakán fiatalemberekből álló csoportok megtámadták néhány titkos játékbarlangot. A támadók revolverekkel kezükben hatoltak be a termekbe és azonnal a rendőrség emberei, felszólították a játékosokat, adják át az asztalon heverő pénzt és zsetonokat. Ahol ellenállásra találtak, erőszakot alkalmaztak. Ez az eljárást megismételték egymásután hat játékbarlangban. A támadók ezután elmenekültek a zsákmánnyal, amelyeket egymás között felosztottak.

A rendőrség a támadás után kiszállt a játékbarlangokba és 12 letartóztatást fogantatott. Az ott szerzett adatok nyomán még néhány letartóztatás van kilátásban. Letartóztatottak néhányat a támadók közül is, akik kijelentették, hogy azért követtek el a támadást, mert így akarták felhívni a hatóságok figyelmét a titokban működő játékbarlangokra.

Nem áll be Zizi Cantacuzino a spanyol felkelők seregébe

Önkénteseket toboroznak Romániában az ellenforradalmi csapatok számára

Bucuresti, november 26. (Az Uj Kelet tud.) Mint tegnapi számunkban megírtuk, a Totul pentru Tara szervezet, mely a feloszlott vasgárdának legális kerete, elhatározta, hogy hódolata jeléül ezüstsabályt fog átadni Franco tábornoknak, a spanyol ellenforradalom vezérének. Az ezüstsabályt Zizi Cantacuzino tábornok, a Totul pentru Tara elnöke viszi Burgosba. A tábornok már utban is van Spanyolország felé. Egyes lapok ezzel kapcsolatban azt a hírt közölték, hogy Cantacuzino Spanyolországban maradt, ahol részt akar venni a felkelőcsapatok küzdelmeiben. A Capitala lap ezt az értesülést megcáfolja. A lap tudni véli, hogy Cantacuzino még Karácsony előtt visszatér az országba.

Jurnal-Inventar

kereskedők és iparosoknak és mindenféle üzleti könyvek hitelesítéssel ellátva beszerezhető:

BOROS papirkereskedésben Cluj

A Capitala értesüléséhez még hozzáfűzi, hogy a vasgárdában mozgalom indult meg Franco csapatai számára Romániában önkéntesek verbuválására. A vasgárdának néhány volt tagja már jelentkezett is, hogy hajlandó Spanyolországba utazni és ott Francónál frontszolgálatra jelentkezni.

A Nobel-dijas hazaáruló

*

A hivatalos Németországban óriási felháborodást keltett, hogy az 1935-ös béke Nobel-díjat Karl von Ossietzky pacifista író, tehát egy náci-értelemben vett, prononaszírozót „hazaáruló” kapta meg.

A német kormány ezt a nemzeti szégyent, amelyet minden más kultúr nép nemzeti dicsőségként szokott ünnepelni úgy akarja helyre ütni, hogy a jövőben megakarja tiltani polgárainak a Nobel-díj elfogadását.

Hogy a hivatalos Németország haragja Karl von Ossietzky Nobel-díjával és pláne béke Nobel-díjával kapcsolatban miért tör ki olyan elementárisan, annak egyszerű és kézenfekvő a magyarázata: Karl von Ossietzky a német pacifista egyesületek főtitkára volt, aki még a hitlerizmus uralkodásának előtt másfél évi várfogságot kapott egy antimilitarista cikke miatt.

Náci-körökben fokozza Ossietzky bünyöségét az a körülmény is, hogy pacifistájára még a zsidó szegénybányegyet sem lehet rábújni, mert Karl von Ossietzky ősi porosz nemesi család sarja, aki pacifistaként ellenére is résztvett a világháborúban, sőt számos kitüntetéssel végigküzdötte azt, mielőtt a mai hangos militaristák és náci-hősök közül nem egy a hadtáponkon és frontmögötti beosztásokban mentette a hazát és bőrét.

Ossietzky a weimari köztársaság ideje alatt az európai viszonylatban is nagyhatású „Weltbühne” című, progresszív folyóirat szerkesztője volt, amelybe Európa legkiválóbb vezető szellemi írtak cikkeket, tiltakoztak a fegyverkezési láz, vagy ami ezzel egyenlő: a német és az európai szellem hitlerizálása ellen.

Erthető tehát, hogy amikor a hitlerizmus áradata előntötte Németországot, Karl von Ossietzky az elsőkközött volt — a még otthon rekedt vezető német szellemiségek közül — akire az új rezsim dühe gátlás nélkül irányult. Letartóztatták s mert új törvényes jogalap nem merült fel elítélésére, internálótáborba zárták, ahol a bevált náci-humanizmus eszközeivel gyötörték mindaddig, míg súlyos tudóveszt nem kapott.

Pár héttel ezelőtt bocsátották csak szabadon, főleg az angol és francia szellemi és politikai élet kemény és elszánt intervenciójára. Azóta egy szanatóriumban gyógykezelik; kérdés azonban, hogy meg tudják-e még menteni nemes életét.

Hogy a legészakibb és legárjább germánok: a norvégek, mennyire érzik „szolidarisoknak” magukat a porosz és hitlerista árjakkal, arra legyen elég megemlíteni azt a körülményt, hogy maga Koht norvég külügyminiszter végezte a legodaadott propagandát annak érdekében, hogy a Nobel-díj odaítélésére hivatalos honfitársai Karl von Ossietzkynek ítélik oda az 1935-ös s eleddig még ki nem adott béke Nobel-díjat.

Pillanatig sem hisszük, hogy a béke-Nobel-díj Ossietzkynek való juttatása több lenne szimbolikus cselekedetnél. Gyakorlati kihatása nem lesz az európai béke és nem fogja enyhíteni a nemzetközi feszültségeket.

De a szimbolikus tett mögött ott vibrál az európai emberiség legjobbjainak lelkiismerete, bennfeszül egy halk és mégis hallható tiltakozás ama rendszer ellen, mely hazaárulóknak nyilvánított egy kiváló embert csak azért, mert a békét propagálta anélkül, hogy valamelyik pártjához lecsatlakozott volna. ... (s.)

קנה מיד עמיתך !!!
Háló B Modern
Ebédő II Elegans
Konyha T Was v
Iroda O Tartós
Kombinált R Olcsó
mindennemű tömegcikk és épületmunkálatok csak az Iclodi Tora im Derech Erec műasztalosságnál. Cim: TAMPLARIA T. I. D. E. ICLOD, jud. Somes.

KÖZGAZDASÁG

A román exportörnek akkor is szállítania kell, ha devalorizált devizát kap cserébe

A pénzügyminisztérium az exportszerző dések respektálása mellett foglalt állást. Érvénytelenítette a kormány a Banca Nationala ellenértés intézkedését. Súlyos veszteségeket szenvednek a román exportörök

Bucuresti, november 26. (Az Uj Kelet tud.) A nyugati erőszavatú államok által végrehajtott valutaleértékelés után közvetlenül felmerült az a kényes rendkívül fontos kérdés, hogy a megelőzően létrejött, de még nem teljesített export-szállításokkal mi történjék? Milyen fizetést követelhet ezeknél a román exportörök? Kötelese-e elfogadni a devalorizált devizát fizetésül, vagy ragaszkodhat ahhoz, hogy ennek a leértékelésnek a hátrányát és veszteségeit ne az exportör, hanem az importör viselje? Amennyiben pedig a fizetésre nézve a felek egymás között megállapodni nem tudnak, jogában áll-e a román exportörnek az áruszállítási szerződést, mint teljesíthetlent, egyoldalul felmondania, anélkül, hogy ebből joghátrány érné?

Nyilvánvaló volt, hogy ha a román exportör akkor is teljesítésre kényszerítik, ha a devalorizált valutában való fizetést kell elfogadnia, ebből nemcsak az exportört, hanem az országot is igen súlyos, százmilliókra rugó veszteségek érik. Viszont az is nyilvánvaló volt, hogy exportörök csak abban az esetben hivatkozhatnak vis major-ra, amely szerződéses kötelezettségeik teljesítését megakadályozza, ha a román jegybank, vagy a román kormány ily kényszerhelyzetnek igazolásul szolgáló intézkedést tesz.

A Banca Nationala megértéssel is fogadta exportörök panaszát és október 25-én oly határozatot hozott, hogy az exportörnek tekintet nélkül egyes valuták leértékelésére, ugyanolyan lej-összegnek megfelelő vételárat kell kapniok külföldi szállítótól, mintha a szóbanforgó külföldi valuták nemzetközi árfolyamaiban és a lejhez való viszonyukban semminő változás és eltérés sem történt volna. Ez a határozat tehát annyit jelentett, hogy a Banca Nationala a román exportöröktől pluszvaluta beszolgáltatását kéri abban az esetben, ha a fizetési eszközül megállapított külföldi pénznem leértékelést szenvedett. Minthogy pedig a román exportör ezt a pluszvalutát, a leértékelésnek megfelelő felárat a Banca Nationalának beszolgáltatni nem tudja és nem is tudhatja, nyilvánvaló, hogy mindazon esetekben, ha a külföldi vevő ennek a pluszvalutának a fizetését magára venni nem hajlandó, a román exportör szerződéses kötelezettsége alól felmentve érezheti magát. A Banca Nationala intézkedése tehát megadta annak a vis major-nak az esetét, melyre a román exportör úgy az áruszállítási szerződés sztorizálása, mint egy esetleges kártérítési per esetén nyugodtan hivatkozhatott.

A kormánynek azonban más felfogása volt ebben az ügyben. Ugy a pénzügyi,

mint a kereskedelmi minisztérium kereskedelmi-politikai szempontokból azon nézetet vallották, hogy a román exportörnek a szerződéses kötelezettségeit még akkor is állania és teljesítenie kell, ha ebből veszteségei származnak. Az exportörnek tehát el kell fogadnia a leértékelt külföldi devizában való fizetést is, noha a

Fontos tárgyalások Párizsban Románia és külföldi hitelezői között

Bucuresti, november 26. A pénzügyminisztériumból érkezett információk szerint Párizsba máma összehívták Románia külföldi hitelezőit, hogy adjanak választ a román pénzügyminisztérium ismeretes emlékiratára, a külföldi tartozások szelvényeinek rendezését illetően. A tárgyalások két ülésen lesznek megrendezve, az első Párizsban, a második Bukarestben. A tárgyalásokon a román kormány meg fogja adni a román küldöttségnek a további tárgyalásokra.

Ma este Dobrescu a román kormány matematikai szakértője Párizsba utazott azzal a feladattal, hogy az utóbbi időben Párizsban kötött román szerződések technikai részleteit megállapítsa. Ennek a feladatnak az a célja, hogy a szóbanforgó anyagok szállítását sietessék.

szerződés megkötésekor a devalorizációt megelőzőleg érvényben volt valutában számolt és kalkulált. A kormánynek ez a felfogása a gyakorlatban annyit jelent, hogy a román exportörök a devalorizációt megelőzőleg kötött és ezen időpontig ki nem fizetett szállításaik után 20-30 százalékos, a leértékelésnek megfelelő veszteségeket szenvednek. Amelyik exportörnek ebben az időpontban nem volt, vagy csak kisebb szállítási obligói voltak, a veszteségei is kisebbek lesznek, lehet viszont, hogy egyes exportörök teljesen tönkremennek ennek az intézkedésnek a teljesítésébe.

A Banca Nationala a kormány intervenciójára előbb említett és vis major-ul szolgáló intézkedését visszavonta. Az exportörnek tehát ma már nincs elfogadható jogalapja a szállítás megtagadására, vagy a csökkentett értékű külföldi valuta elfogadásának visszautasítására. Szerződéses kötelezettségeit teljesítenie kell és legfeljebb a vevője jóindulatára és belátására appellálhat. Ha pedig még sem akarja a veszteséggel járó obligókat viselni, egy kártérítési per összes következményeire kell számítania.

Ujra lehet tárolni a constantai gabonakamrákban. Constantából jelentik: A kikötő igazgatósága értesítette a CFR vezérigazgatóságát, hogy a gabonakamrák felszabadultak, úgy, hogy most már újabb kétezer tonna befogadására alkalmas. A CFR igazgatósága erre a hírre azonnal kiadta a vonatvagon búzákat és 36 vagon tengerit lehet tárolni.

A szeszszelvény kikapcsolását kéri a cluji szeszszelvénykereskedők. A cluji szeszszelvénykereskedők érkezőleg kiközlőleg az ott delegált bizottság konkrét tervezetét dolgoz ki a nagykereskedők érdekeinek figyelembevételével, melyet a szeszmonopólihoz fog eljuttatni. A javaslat kiinduló pontját azon megállapítás képezi, hogy Clujon átlag 4 vagon szesz kerül eladásra havonta. Az elosztó leírkat 6 lej spatiumot élvez. A javaslat szerint abban az esetben, ha az elosztót a monopól kikapcsolja és közvetlenül látja el a kereskedőket, ez utóbbiak hajlandók 3 lej havonnal megelégedni. Ezáltal a a szeszmonopól Clujon havonta 120.000 lejt, évente 1.5 millió lejt takarít meg.

Január elsőjén megindul a Cluj-Turda vasuti autobszjárat. Január elsőjével tervezik beindítani a CFR Cluj-Turda autobszjáratát. Annak ellenére, hogy jelenleg a viteldij személyenként a magánautobszólmal 52 lej, a CFR 120 lejre akarja a viteldiját felemelni. A vasut naponta csak 4 járatot fog a két város között fenntartani.

A cluji iparfelügyelőség területén nem drágitották jogtalanul árait a gyárak. A cluji iparügyi felügyelőség elkészítette összefoglaló jelentését a kormány ama felhívása alapján, mely szerint az iparcikkek áraiban szeptember 26 óta beálló áremelkedésről tájékoztassa a felügyelőség a minisztériumot. Kiemeli a jelentés, hogy az iparfelügyelőség területén működő gyárak indokolatlan áremelést nem hajtották végre és így az uzsora törvény alkalmazására ezeknél a gyáraknál nem került sor.

Megalakult a cluji cukorkakereskedők szakosztálya. Megalakult a cluji cukorkakereskedők szakmai szakosztálya a Sfátul keretében belül. Elnöke Pop Valer, alelnökükükára Berkovits M. A szakosztály az iparkamara közbenjárását kérte, hogy a helyi cukorkagyárak helyi detail eladásait beszüntessék.

A bank felelős a hamisított csekknek kizetése esetén. A semmitörvényes egy konkrét ügyből kifolyólag kimondotta, hogy folyószámlabetétes csekkhamisításból kifolyólag nem károsodhat, ha az aláírás meghamisításával más veszi fel a betétet.

Az italkimérések kötelesek monopolizáltak átvenni. A Monopól vezérigazgatóság elrendelte, hogy vendéglősök és italmérők kötelesek havonta az italmérési illeték 25 százalékát kitevő összeg erejéig monopolizáltak átvenni.

150 millió hitelt az állami adósságok rendezésére. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter dekrétumot készít elő 150 millió lej hitel megszavazására, amely összeggel az 1934-35-ből és 1935-36-ból származó állami tartozásokat fedeznék.

Uj rendszer a vasuti talpfa beszerzésénél. A CFR előbb szeptemberben, majd októberben tartott árlejtést nagyobb mennyiségű tölgy- és bükk talpfa beszerzésére, melyeken több cluji cég is részt vett számottevő ajánlattal. A CFR az árak letörése végett mindkét versenytárgyalást megsemmisítette és úgy határozott, hogy közzetenként árlejtési központokat létesít, hol az ajánlatokat be kell adni. A vasut ezzel akarja a termelők egységét megbontani. Ilyen árlejtés központ működik Clujon is, amely november 24-én fogadta el a talpfa ajánlatokat.

A jegybank új átutalási illeték-táblázata. A Bancanál nov. 16-tól kezdődőleg új átutalási jutalékokat állapított meg a deviza térítéséknél: 1000 lejig 25 lej, 5000 lejig 50 lej, 37.000 lejig 150 lej, 37.000 lejen felül 4 pro mille. Költségek: fővárosban való térítésnél 1000 lejig 25, 5000 lejig 50, 37.000 lejig 200, 37.000 lejen felül 4 pro mille. Vidéki városokban történő fizetéseknel 25, 100, 200 és 4 pro mille, idegen pénznemben 25, 200, 300, 4 pro mille az előbbi beosztás szerint. A 4 pro milies jutaléknál 200, illetve 300 lej alapdíjat számít a Bancanál.

Az igényperek felbélyegzése. A cluji bíróságok miniszteri rendeletet kaptak az igénykeresetek felbélyegzésére vonatkozólag. A rendelet hivatkozik a legfelsőbb bírálybizottság azon döntésére, mely szerint azokban az igényperekben, midőn egyazon kereset keretén belül több felperes revendikál különböző, kifoglalt tárgyakat, a kereset nem egyszer bélyegzendő felül, hanem minden egyes felperes társ tartozik a maga részéről felbélyegezni a keresetet.

A rendőrség kiürítette a varsói egyetem épületét. Varsóból jelentik: Tegnap éjjel a rendőrség kiürítette az egyetem épületét, amelyet a diákság tartott megszállás alatt. A kiürítés után derült ki, hogy még körülbelül 150 diák tartózkodik elrejtőzve a különböző termekben.

Ha el van dugulva és gyomra rossz, folyamodjék azonnal a természetes "Férene Jószert" keserűvizhez, mert ez már csekély, alig egy pohárnyi mennyiségben is gyorsan, biztosan és mindig kellemesen kitisztítja az emésztést utját és friss közérzetet teremt.

Felhívás. A cluji inasiskola igazgatóság felhívja azoknak az iparos munkaadóknak figyelmét, kik tanoncjüket akár helyszüké miatt, akár más okból kifolyólag nem tudták az év elején beírni, hogy a legrövidebb időn belül, de legkésőbb 1936 november 30-ig irassák be tanoncjüket az iskola Avram Iancu uca 61 számú helyiségében. Az iskola igazgatósága figyelmezteti a munkaadókat, hogy beíratatlan inas esetében alkalmazni fogják az idevonatkozó törvényrendekezést.

Dr. Paul Baratov jiddis szintársulata

ardealai turnéjának cluji programja:

November 30-án, hétfőn este 9 órakor a Davila Színházban Strindberg: Der Vater

Kedd d. u. 5 órakor:

Eikele Másik

Kedd este 9 órakor:

Hinkemann

Szerda este:

Ez Hádász

Csütörtök d. u. 5 órakor:

Sömá Jiszruél

Csütörtök este:

Jom Hád'n

Szombat este a társulat Oradeán a Heyman Színházban játszik.

A husztagu társulat tagjai között szerepelnek: Eitel asszony, Benjámin Szadigurszki, Sarah Kann'er, Heller kisasszony, Hermann Scherzer, Schuszter Salomon, Asch, Hacker, Berkovitz és a legjobb jiddis színészek.

2400 hasáb, 1200 oldal, 35.000 cím-szó, 2000 szövegkép a most megjelent teljes, új, egykötetes

Révai LEXIKON

32 lemezmellettel, 20 egészoldalas azines térképpel, rendkívül erős kötésben. Azonnal rendelve 480 lej, később 600 lej

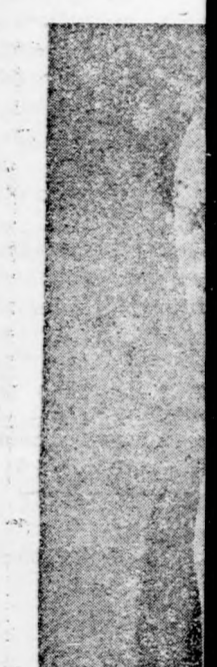
Lepage-nál
Postán utánvétellel.

A zsidó

Irta: Dr.

Ha komoly di... ma általános... vesszük alapul... mást, mint a... zeteközi kapcsola... nyuló hálózat... ánt, aki szárm... és lakkcipőjének... Az igazi diplo... többi államok... ilyen alapos is... nemzetközi jog... főfeladata abban... az államok egym... A diplomácia... és kiküszöbölés... matának, aki a... vilizált világ... kor nehezebb a... boru előtti kor... azzal az állam... rendeltégsége szö... Nekünk zsidók... akkori kezdetleg... relációk mellett... matákat kiképez... ban egészen a le... pek politikájának... saját sorsunknak... Az első zsidó... érzett magában a... nek a világnak a...

... Ha komoly di... ma általános... vesszük alapul... mást, mint a... zeteközi kapcsola... nyuló hálózat... ánt, aki szárm... és lakkcipőjének... Az igazi diplo... többi államok... ilyen alapos is... nemzetközi jog... főfeladata abban... az államok egym... A diplomácia... és kiküszöbölés... matának, aki a... vilizált világ... kor nehezebb a... boru előtti kor... azzal az állam... rendeltégsége szö... Nekünk zsidók... akkori kezdetleg... relációk mellett... matákat kiképez... ban egészen a le... pek politikájának... saját sorsunknak... Az első zsidó... érzett magában a... nek a világnak a...

Tivadar volt. Ö... tákát előbb nevel... ságra van szükség... stádiumába lépő... tette meg a zsidó... egész nép érdeke... állam tekintetéb... világon szétszór... kell hogy legyen...

Mily nehéz ez... nemcsak saját n... a zsidóság mind... hanem a nemzet... is és végtelen né... hogy legyen szer... követeléseit és é... népek előtt.

Nahum Szokol... maga átfogó, un... ilyen diplomata... politika egyik v... matának: „Az ő... itt vannak a b... Mr. Szokolovtól... percig beszél vel... dásával és úgy... hogy nemsokára...

Cluj zsidósága... vözlőni dr Nah... diplomatát. Dr... főmegbizottja a... Zsidó Világkong... Mint keleteurópa... Majna melletti F... fiatal éveiben s... „Enciclopedia”, e... mas lexikális mű... propagandamunk... A radikális cion... és Leo Motzkin... tions-komitét vez... utódjaként vette... Juives vezetését... alakult meg a b... az egész diaszpór... viseli a nemzetk... utóbbi cionista k... son utódjává vál... mannt a Cionist... Agency genfi kép...

A zsidó diplomata

Ira: Dr. Markus Krämer

Ha komoly diplomataról beszélünk, nem a ma általánossá vált és felületes értéktelét vesszük alapul, mely a diplomataiban nem lát más, mint a „ravasz” politikust, aki a nemzetközi kapcsolatok és bonyodalmak messzenyúló hálózatát szövögeti, — vagy az arszánt, aki származásának vagy jó frakkjának és lakkipójének köszönheti karrierjét.

Az igazi diplomata államát képviseli a többi államokhoz való relációban és mint ilyen alapos ismerője kell, hogy legyen a nemzetközi jognak és a gazdasági életnek és főfeladata abban áll, hogy elviselhetővé tegye az államok egymáshoz való viszonyát.

A diplomácia a nehézségek áthidalásának és kiküszöbölésének művésze. A mai diplomata, aki a Népszövetségben az egész civilizált világgal találja szemben magát, sokkal nehezebb a feladata, mint amilyen a háboru előtti kor diplomatáé volt, akinek csak azzal az állammal volt dolga, amelyhez ki-rendeltsége szolgált.

Nekünk zsidóknak, államiságunk idején, az akkori kezdetleges és minimális nemzetközi relációk mellett, kevés alkalmunk volt diplomatákat kiképezni, míg a kétezer éves galutban egészen a legutóbbi időkig csak más népek politikájának voltunk a tárgyai és nem saját sorsunknak az urai.

Az első zsidó diplomata, aki elhivatottságot érzett magában arra, hogy a zsidó népet ennek a világnak az urai előtt képviselje, Herzl

Tivadar volt. Ő maga mondotta: „Diplomatákat előbb nevelünk kell, mert ehhez méltóságra van szükség.” Csak a megvalósulás stádiumába lépő cionista mozgalom teremtette meg a zsidó diplomata típusát, aki az egész nép érdekeit képviseli a jövőbeni zsidó állam tekintetében, de egyidejűleg az egész világon szétszórt közösségek képviselője is kell hogy legyen.

Mily nehéz ez a feladat! Hordozójának nemcsak saját népe történetét és jelenét és a zsidóság minden lakóhelyét kell ismernie, hanem a nemzetközi komponenseit is és végtelen nagy sulya és méltósága kell hogy legyen személyiségének, hogy népének követeléseit és érdekeit képviselhesse a többi népek előtt.

Nahum Szokolov, a „nemzet bölcse”, a maga átfogó, univerzális szellemiségével volt ilyen diplomata. Róla mondotta a francia külpolitika egyik vezetője egy amerikai diplomatának: „Az összes diplomaták közül, akik itt vannak a békekonferencián, elsősorban Mr. Szokolovtól óvom önt. Alig hogy néhány percig beszél vele, megleszi önt végtelen tudásával és úgy elvarázsolja személyiségével, hogy nemsokára az ujjai körül forogja önt.”

Cluj zsidósága vasárnap körében fogja üdvözölni dr. Nahum Goldmann, az új zsidó diplomatát. Dr. Goldmann a Jewish Agency főmegbízottja a Népszövetségnek és elnöke a Zsidó Világkongresszus intézőbizottságának. Mint kelet-európai zsidó szülők gyermeke, a Majna melletti Frankfurtban született és már fiatal éveiben sikerei voltak írással. Az „Enciclopedia”, ez a korszakalkotó és hatalmas lexikális mű Goldmann energiájának és propagandamunkájának köszönheti létét. A radikális cionisták vezérkarához tartozott és Leo Motzkin halála után a cionista Akciós-komitét vezette. Ugyancsak Motzkin utódjaként vette át a Comite des Delegations Juives vezetését Párizsban, amely 1919-ben alakult meg a békekonferencián és azóta is az egész diaszpóra zsidóságának érdekeit képviseli a nemzetközi fórumok előtt. A legutóbbi cionista kongresszus dr. Victor Jacobson utódjává választotta meg Nahum Goldmann-t a Cionista Szervezet és a Jewish Agency genri képviselőjében.

Goldmann legfiatalabb vezére a zsidó népnek — mindössze 42 éves —, de máris a legnagyobbak közé tartozik. A gondviselés adakozó volt hozzá. Anyagilag független ember. Tökéletesen bírja az összes világnyelvet. A zsidó nép jogaiért való harcban nőtt fel. Kitiűnően ismeri Európát és Amerikát. Ezekkel az adottságokkal aligha van hivatottabb szószólója a zsidó érdekeknek. A palesztinai Zsidó Nemzeti Ootthonnak és a népkisebbségi jogoknak a nemzetközi jogba való kodifikálására támaszkodva vivja a harcot Nahum Goldmann a nehéz genfi talajon. Ennek a jognak az alapján járja a zsidó lakta országok metropolisait és tárgyal államfőkkel és államférfiakkal. Csak a zsidó nép jogaiba és jövőjébe vetett rendíthetetlen hit és nagyfokú belső méltóság teszi képessé a zsidó diplomatát kényes és nehéz feladatának teljesítésére. Ha Nahum Goldmann Mussolini előtt áll, ha a Vatikán államtitkárával tárgyal, ha a jugoszláv régensherceg fogadja

kihallgatáson, ha Beck lengyel külügy-miniszterrel vagy Titulescuval tanácskozik, vagy Antonescu román külügyminisztert kéri meg, hogy támogassa a Zsidó Nemzeti Ootthon ügyét a mandátumbizottságnál, stb. — mindez egy-egy lépés előre a zsidó népnek a nemzetközi hangversenybe való bevezetése, a hamis fogalmak körül támadt félreértések eloszlatása és egy jobb zsidó jövő alakításának útját.

Nyomasztóan nehéz a zsidó diplomata sorsa, akinek mint egy szeizmográfusnak kell regisztrálnia minden megrázkódtatást, mely a nép valamelyik rétegét éri, de nemsoká regisztrálnia, hanem intervenálnia is kell, — oriai felelősség terhe mellett, mely arra kötelezi, hogy mindig megtalálja a helyes utat. A fiatalos lendület, a zsidó szellemiség, a nagy világtapasztalatok és a zsidó méltóság és tapintat: helyes utakon vezetett eddig Nahum Goldmann. És a mai súlyos időkben nagy zsidó reménység ő.

A danzigi nemzeti szocialisták főnöke karácsonyi ajándékul akarja szállítani Danzigot Hitlernek

VARSO, november 26. A Rador jelentése szerint Foerster, a danzigi nemzeti szocialista párt főnöke egy gyűlésen kijelentette, hogy a karácsonyi ünnepekre Danzigot Hitlernek ajándékul szállítja. Foerster megismételte azt a fenyegetését, hogy rövid időn belül Wkvidálni fogja az ellenzéki pártokat.

Három—három hónapra itélték Madgearu merénylőit

Csak a főtettes kapott hat hónapot

Brasov, november 26. A brasovi hadbírósg tegnap tárgyalta annak a hat légionáriusnak a perét, akik merényletet kíséreltek meg Madgearu és Mezincescu ellen. A tárgyalás a késő éjszakai órákig húzódott el. Hosszas tanácskozás után a hadbírósg az alábbi verdiktet hozta:

Radu Tutuianu hat hónapra börtönre és kétezer lej pénzbüntetésre, G. Bozdogot három hónapra börtönre és kétezer lej pénzbüntetésre, Joan Ulitrat, Mircea Barsant

és Dumitru Savofot egyenként három hónapra börtönre és 100—100 lej pénzbüntetésre ítélték. A verdiktet a közrendről szóló törvény 63-ik és 60-ik paragrafusa alapján hozták alkalmazva a börtönügyi törvény 41-ik paragrafusát, amelynek alapján mindnyájuknak beszámították a vizsgálati fogságot is. Így Tutuianon kívül az összes többi vádlottat két nap múlva kiszabadulnak.

Tovább sztrájkolnak az orvostanhallgatók, bár egy zsidó hallgatót sem vettek fel a pótfelvételin

A sztrájk most már azért folyik, hogy elengedjék a két sztrájkvezér büntetését

Cluj, november 26. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nap óta a cluji egyetem orvostanhallgatói sztrájkba léptek. A sztrájk, amely még mindig tart, rendkívül jellemző előzményei vannak. November első napjaiban ejtették meg a cluji egyetemen a szokásos felvételi vizsgákat az első éves orvostanhallgatók számára. A felvételin mintegy kétszáz diák jelentkezett, akik közül körülbelül hatvan zsidó volt. A megajított felvételi vizsgákon összesen 125 diákot vettek fel. Ezek közül tizenöt zsidót. Az egyetem szabályzata szerint azonban az első éven 150 diáknak van helye. Miután a diákok közül, akiket elbuktattak a felvételin, sokan fellebbezéssel éltek a vizsgabizottság határozata ellen az az egyetemi tanácshoz, mintegy hatvan diáknak az egyetem tanári kara engedélyezte, hogy pótfelvételi vizsgára jelentkezzenek, hogy közülük huszonötöt utólag felvegyenek.

A kitűzött vizsganapon a diákok teljes számban megjelentek a Pasteur intézetben, ahol a vizsgákat kellett megtartásuk. A hatvan jelenkező közül negyvenkét zsidó volt, 12 román, 5 magyar és egy szász diák. Reggel nyolc órakor azonban a vaspárdista diákok megszállták a Pasteur intézet épületét és megakadályozták, a pótfelvételi vizsgálatok megtartását. A diákok a rektorátushoz fordultak védelemért, de miután nem engedték be őket ezen a napon a Pasteur intézetbe, a felvételit nem lehetett megtartani. A rektorátus újabb terminust tűzött ki a felvételikre,

ezen a napon azonban a diákok szintén nem tudtak bemenni a vizsgatermekbe. A rektorátus ezután a legközelebbi vizsganapra csendőrséget hozott a Pasteur intézet épülete elé, de a diákok most sem akartak innen elmenni és megveréssel fenyegették a zsidó felvételizőket, ha mégis megpróbálnának behatolni a terembe. Az orvosi fakultás dékánja úgy intézkedett ekkor, hogy a diákok a főtéren gyűljenek össze és onnan csendőrökkel körülvéve vigyék őket a felvételire. Így a vizsga tényleg megtartható volt. A román diákok azonban kijelentették, hogy a csendőrök nem fogják őrizni egész éven át a zsidó diákokat, akiket ők a kurzusokra amúgy sem fognak beengedni és a zsidók felvétele ellen tiltakozásul sztrájkba léptek.

A dékánátus az orvostanhallgatók sztrájkját törvénytelennek minősítette és ezért a keresztény diákszövetség elnökét, Veres Pault és főtájkárát Vulcut két-két vizsga-szesszióra kizárta az egyetemről, miután a sztrájk megrendezésében bűnösnek találták őket. A közben megejtett felvételi vizsgák eredménye a következő volt: felvettek összesen 13 diákot, akik közül 12 román, öt magyar és egy szász. A zsidó diákok közül egyetlenegy sem vettek fel.

A sztrájk azonban tovább folyik. A diákok ugyanis miután elérték azt a céljukat, hogy a jelentkező zsidó diákok közül egyet se vettek fel, holott még hét hely maradt szabadon a jelentkező diákok szá-

mára, elhatározták, hogy tovább folytatják a sztrájkot, a két megbüntetett diák büntetésének elengedéséért.

Néhány nap óta a diákok megszállva tartják a Pasteur intézet és a Klinikák épületeit és megakadályozták, hogy oda bármilyen diák, aki nem akarna sztrájkolni, belépessen. Az előadások és a vizsgák szünetelnek.

A sztrájkból kifolyólag a két diákot, akik már egyszer büntetésben részesültek, újra fegyelmi bizottság elé állították hat társukkal együtt, akiket a sztrájkban bűnösöknek találtak. A fegyelmi bizottság azonban ebben az ügyben még nem hozott határozatot.

Tatarescu miniszterelnök jelenlétében felavatták az új fágárai nitrogén-gyárat

A miniszterelnök a nemzeti hadfelszerelési ipar fontosságáról beszélt

Fagaras, november 26. Csütörtök reggel kilenc órakor Fagarasban felavatták az új nitrogén-gyárat, mely a fagarasi löporgyárnak egyik üzeme lesz. Az avatásra ideérkezett Tatarescu miniszterelnök, Binclu és Petrovan tábornokok, Mironescu volt miniszterelnök, Slavescu volt pénzügyminiszter, Cesar Mereuta és még számosan. Az állomásnál a miniszterelnököt a hatóságok vezetői fogadták. Ezután ünnepély volt az új gyár épületénél, ahol istentiszteletet tartottak, majd Mironescu, az igazgatótanács elnöke, fejezte ki köszönetét a kormányának a löporgyár támogatásáért. Ezután Tatarescu emlékedett szólásra és a következőket mondotta:

— Nagy örömmel veszek részt a hadianyag gyárnak a feavátásán, mert a legnagyobb követelmény, mely most az ország vezetői előtt áll, a fegyverkezés problémája. Olyan ország, melynek nincs jól megszervezett hadiipara, háboruzhat ugyan, de ennek a háborúnak nem lehet jó vége. Eppen ezért igyekezzünk bátorítani minden ilyen irányú magánkezdeményezést. Öszinte a bizalmam a román technikában. Ma itt, holnap Resitan, vagy más ország részben teszik le az alapjait az erős, nemzeti hadfelszerelési iparnak.

Ezután a vendégek meglátogatták az üzemeket. A közönséget nem engedték be az épületekbe. Délben a gyár vezetősége közönbédet adott a miniszterelnök tiszteltére.

Helyreállt a béke a timisoarai ügyvédi kamarában

Megválasztották a kamara új vezetőségét

Timisoara, november 26. Szerdán este, hosszúságos tárgyalások után megtartották az első ülést a timisoarai ügyvédi kamara új választmányja. Az ülés megtartása előtt előzetesen sikerült rendezni a vitás kérdéseket, amelyek miatt a szerdára kitűzött ülést el is kellett halasztani. A választmány másfél óráig tartó heves, de nem ellenséges vita után megállapodott az új kamarai vezetőségben is. Az ülés végeztével dr. Cigareanu Livius kamarai dékán már közölte az új vezetőség tagjainak névsorát.

Prodékáná dr. Brudan Adrian választották meg, a lemondott Körner József titkár helyébe pedig dr. Ienovan Györgyöt jelölték. Kamarai előadó dr. Radu Iliás lett, pénztárnoknak megmaradt Vasváry Ede dr., pénztári ellenőrré dr. Raskó Sándort választották. A kamara irodavezetője dr. Andre Ferenc, a könyvvitel vezetője dr. Baran Coriolan lett. A vezetőségben még helyt kapott dr. Preda Péter.

A kamara belső viszáljai a vezetőség megválasztásával így az ügyvédtársadalom általános meglegedésére véget ért.

**Radio
Columbia
Ingelen**

1937. typ.

Constructio-

nál Piața Unirii 31. Telefon: 98.

Az 50 éves salontai zsidó templom

Bensőséges, lélekemelő ünnepség keretében ünnepelte a salontai occidentális zsidó izraelita hitközség templomának 50 éves fennállását

Salonta, november 26. A salontai occidentális zsidó hitközség f. hó 22-én, vasárnap ünnepelte meg fényes külsőségek között templomának ötven év előtt történt építését. A délelőtti órákban ünnepi ruhába öltözött emberek sokasága töltötte meg a templomot, kiknek sorában megjelentek a különböző felekezetek lelkészei és vezetőségei, a hadsereg küldöttsége, a városi és megyei hatóság képviselői és igen sok érdeklődő a város másfelekezeti lakosai sorából.

Délelőtt 11 órakor megszólal az orgona, melynek hangján mellett a virágokkal gyönyörűen feldíszített templomba dr Nébel Á. főrabbi vezetésével az előjáróság bevonul és ezzel kezdetét veszi az ünnepi istentisztelet. A kitünően megszervezett énekkar a román nemzeti himnusz énekelte, amit az egész templomi gyülekezet állva hallgatott végig.

A himnusz elhangzása után Deitel Jakab főkántor lép az oltár elé és felcsendül a Mátov gyönyörű melódiája. A templom erkélyéről az orgona hangjai mellett az énekkar Tordai Ferenc vezényletével harmónikus kísérő kíséri a kántor egyházi énekszámát.

A szolozsmák elhangzása után dr Nébel Á. főrabbi lép a szószékre és magasszárnyalású beszédében mondja el a templom építésének történetét és kifejti mit jelent a templom az emberiség erkölcsi és vallási életében. A beszéd valóságos frappirozta és lenyűgözte az egész templomi gyülekezetet. A közel háromnegyedórás beszéd elhangzása után ismét felhangzik a szolozsma hangjai a kántor vezetésével és az énekkar precíz kíséretével. Végül a templomi istentisztelet az énekkar által előadott zsidó himnusz hangjaival véget ér.

Az istentisztelet végétével a hitközség vezetősége és az egyházak lelkészei, a hadsereg képviselői, valamint a város és járás kiküldöttjei, az iskolák képviselői a tanácsterembe vonulnak át, mely a jelen alkalomból szülnek bizonyult az érdeklődő közönség sokaságának befogadására és így sokan kintrekedtek. A diszközgyűlést id. Ellmann János hitközségi elnök nyitotta meg szép beszéd kíséretében, majd a megjelent vendégek üdvözlése után a diszközgyűlés hódoló táviratot küldött Öfelsége Károly királynak és Iamandi kultuszminiszternek. Ezután Weinberger Béla hitközségi titkár román nyelvű beszédében emlékezett meg a templomépítőről és méltatta a nap jelentőségét. Majd Hoffmann Lajos ny. ig. tanító olvasta fel a salontai zsidó templom építésének történetét, aki ötven évvel ezelőtt, mint a hitközség fiatal, alig 20 éves tanítója szintén résztvett a templomépítés munkájában. Az elhangzott beszéd után Lárgeanu Livius görögkeleti lelkész mondott köszöntőt az 50 éves templom fennállására. A többi egyházak lelkészei: Nistor Josif görögkatolikus, Bakator Aladár római katolikus esperes és Arday Aladár református esperes üdvözlőtek meleg szavakban az ünnepi zsidó hitközséget. A város nevében Balog György vezértitkár, a járási hivatalok képviselőiben dr Róti Mihály szolgabíró, a Transilvianai Orsz. Izraelita Iroda nevében

pedig dr Kabos Béla szövetségi alelnök járultak hozzá az üdvözlésekhez.

Az üdvözlésekre id. Ellmann János hitközségi elnök választ és mondott köszönetet, majd Székely Zoltán alelnök lelkes szavakkal zárta be a diszközgyűlést. Este 120 terítékes bankett volt.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

November 30, hétfőn este: Paul Baratov dr. jiddis színházának bemutatkozása a Davila Színházban

Jegyelővétel a színház pénztáránál

Paul Baratov dr. jiddis színházának november 30-án, hétfőn este 9 órai kezdettel tartja első cluji bemutatkozó előadását a Davila Színházban. A világhírű jiddis színész legnagyobb, megdöbbentő erejű drámai alakításában lép először a cluji színházjára zsidó közönség elé. Strindberg klasszikus drámája, Der Vater, Az apa címszerepét játssza ez a kivételes zsidó színész.

Baratov dr. évekig játszott Piscator berlini színházában és a szenális rendező alatt

fejlődött korunk leggigantikusabb interpretátorává. Néhány esztendővel ezelőtt, budapesti vendégszerelése alkalmával a magyar színházkritika a jiddis Beregi Oszkárnak címezte.

Paul Baratov dr. minden alakítása felejthetetlen élményt jelent. Az emberi fájdalom és öröm összes hurjain játszik isteni megihletettséggel. Legutóbbi bucaresti vendégszereléséről a román színházkritika (Dimineața, Zorile, Adeverul, Universul, stb.) lelkesen ünnepelte a világirodalom klasszikus műveinek jiddis megszólaltatóját. Lány, zengő, hajlékony jiddis nyelvezete az embe-

Az elismerés hangján kell megemlékeznünk az ünnep rendezőségéről, melyből dr Nébel Á. főrabbi és id. Ellmann János elnök irányítása mellett tevékeny résztvett ki Weinberger Béla hitközségi titkár, aki az ünnepély összehívásán sokat dolgozott kelő sikerrel. Az énekkar betanításának nehéz munkájáért Tordai Ferenc igazgató-tanítót, a dalárda kitűnő karmesterét illeti meg a legnagyobb elismerés, de nem maradhatnak dicséret nélkül az énekkar tagjai sem.

Végül a templom díszítése, mely bensőséges hangulatot keltett, Ornstein Márton érdeme. (W. B.)

riség örök szépségeit és problémáit tolmácsolja.

Baratov dr. husztagu társulatában a legkitűnőbb jiddis színészek foglalnak helyet. A társulat kedd délután 5 órakor Eikele Masik, kedd este Ernst Toller világhírű Hinkemann-ját, szerda este Éc Hádász, Gordin bájos vígjátékát, csütörtök délután Sómá Jiszruel és csütörtök este bucsuzóul a Jom Hádin című drámát játssza.

Jegyeket a megnyilvánuló érdeklődésre való tekintettel a színház pénztára elővételben árusítja.

Clujról a társulat Oradeára utazik, ahol a Heyman Színházban fog vendégszerelni.

Első előadását Oradea december 5-én, szombat este tartja a társulat.

A ROMÁN OPERA MŰSORA

Szombat, november 28: Rigoletto. (Iskolai matiné.)

Vasárnap, november 29 (este): Traviata. (Pia Igy szopránnal.)

Hétfő, november 30: Szimfónikus hangverseny. Santaliquido zongoraművészrel.)

Szerda, december 2: M. Butterfly. (Pia Igy szopránnal.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Halálbrigád. Drámai erejű, csodálatosan művészi film az idegenlégio életéről. Rohanó tempó, lenyűgöző látványok, izgalomban bővelkedő mese. A főszerepekben négy sztár: Ronald Colman, Claudette Colbert, Victor McLaglen, Rosalind Russell és 10.000 szereplő. Németül beszélő világsiker. Rendezte: Frank Lloyd. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhírűd.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Csodaműsor román és magyar feliratokkal: I. Ali Baba és a 40 rabló. 1001 éjszaka meséje. Fritz Kortner, Anna May Wong. II. Anniról az egész világ beszél. Bünyűgyi dráma. Edmund Robinson. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

A MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Pénteken, szombaton, vasárnap 3, 6 és 9 órakor dupla műsor: I. Királykeringő. Filmoperett, az idei évad szenzációja. Fősz.: Willy Forst, Paul Hörbiger és Helli Finkenzeller. II. Pompei vagnapjai. Monumentális filmdráma. Fősz.: Dorothy Wilson, Preston Forster és Basil Rothbone. Román és magyar feliratok.

SPORT

Összeállították a csapatokat az angol-magyarra

Cluj, november 26. (Az Uj Kelet tud.) A Londonban lejátszásra kerülő angol-magyar válogatott mérkőzés, amint annak időpontja közeledik, annál nagyobb érdeklődést kelt. A sportlapok egyöntetűen állapítják meg, hogy a mérkőzés Európa labdarugósportjának ezévi legnagyobb attrakciója lesz.

A mérkőzés előkészületeinek legújabb eseménye, hogy mind az angol, mind a magyar csapatot összeállították. A felállítások közül különösen az angol csapat összetétele keltett meglepetést, minthogy abban több új csillagot szerepeltet az angol szövetség. A magyar csapat összeállítását megegyezik azzal amely eddig is a válogatott mérkőzéseken a magyar színeket képviselte. A két csapat összeállítását egyébként a következők:

Anglia: Tweedy (Grimsby Town)—Male (Arsenal), Catlin (Sheffield Wednesday)—Britton (Everton), Young (Huddersfield Town), Keen (Derby County)—Crooks (Derby County), Carter (Sunderland), Drake (Arsenal), Westwood (Bolton Wanderers), Johnson (Stoke City).

Magyarország: Szabó—Vágó, Bíró—Dudás, Sárosi, Lázár—Sas, Vincze, Cseh, Zsengeller, Titkos.

Mint tartalékok Pálkás, Polgár, Szűcs és Toldi utaznak a magyar csapattal.

Mint a szakasjtó általában megállapítja, az angol csapat igen jól sikerült és ez nagy játékerőt képvisel. Ha ehhez még hozzáadjuk, hogy otthonában játszik, megállapítható, hogy a magyar csapat igen nagy feladatot áll. A magyar csapat egyetlen meglepetése, hogy a középcsatár posztjára Cseht, a Hungaria játékosát állították be, aki ezen a poszton többször csődöt mondott.

Büntet a Nemzeti Bajnokság Bizottsága. Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bajnokság Bizottsága a vasárnapi rendezvénytől a következő büntetéseket róta ki a rendező egyesületekre: CFR Bucuresti 5000 lej, DUG Braila 5000 lej, Jahn Cernauti 3000 lej, ACFR Brasov 3000 lej, CAMT Timisoara 2000 lej, Törekvés Oradea 1000 lej.

Dr. Beesky Irén orvosnő (a wienai Lázár-gyermekklinika v. asszisztense) vezetése alatt álló

Gyógypedagógiai Otthon

felvesz bejáró és (korlátozott számban) bentlakó gyermekeket.

Sikerrel gyógyít:

Beszédhibát, dadogást, halló-némákat, nehezen nevelhető gyermekeket (notórius hazudozást, lopást, korai sexualitást, düh-rohamot), gyermek-idegbetegségeket. Eredményeikről számos referencia.

CLUJ, Calea Regeje Ferdinand Nr. 71.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelgérés levelet csak úgy továbbítunk, ha por óbolyog mellékelve van.

Fiatalt magános zsidónő, ki a varráshoz is ért háztartás vezetését vállalná. Vidékre is megy. Schwartz, Cluj, Str. Saguna 7.

Kérek megvételre jókarban levő zongorát. Cimeket a kiadóba kérek.

Keresek vallásos, szerényigényű, munkabíró zsidó nőt, aki a főzéshez is ért. Ajánlatokat „Jó bánásmód” jelgére a kiadóba kérek.

Házvezetőnői állást keres jóifőző zsidó nő rituális háztartásban. Cim: Guttman, Str. Barițiu 12. Hátul az emeleten.

Ujonnan épült kétszobás komfortos lakás december 1-re kiadó. Regele Ferdinand 133. Értekezni Unió üzletben.

3 szoba és mellékhelyiségekből álló komfortos lakás, teljesen különálló lakrész, mérsékelt évi bérért központban azonnalra kiadó. Str. Memorandului 10.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivaly tej — házhoz szállítva is — kapható Schwartz Ignácnál, Str. Gen. Poetas 23.

Gyakorlott gépirónó elvállal mindenféle gépirási munkát, másolást, stb. Megkereséseket a kiadóhivatalba kér „Gyors és pontos munka” jelgére.

Kiadó ujonnan renovált 2 szoba, előszoba, kiskonyhás egyszerű lakás 1800 lejért. Str. Elisabeta 18.

35 éves, szép és művelt urleány, akinek egy nagyobb városban állandó és havi 6500 lej fizetéssel dotált tisztviselői állása van, férjhez menne olyan modern férfiúhoz, akinek ugyanazon városban (Targumures) biztos egzisztenciája van. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő iroda Cluj, Calea Regeje Ferdinand 118.

Szépén butorozott szoba fűrdőszobával két urihölgynek, esetleg teljes ellátással, kiadó december 1-re. Vlahuța 2.

Két szép egymáshányiló butorozott szoba fűrdőszobával december 1-re kiadó. Str. Vlahuța 2.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

HAR ZION HAR CARMEL

egyedül bejőrárt, mely palesztinai lobogó alatt közlekedik Románia és Palestina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Határa:

Har Zion	november 26	Har Carmel	december 17
Har Carmel	december 3	Har Zion	december 24
Har Zion	december 10		

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

ardealai és banati vezérképviseleténél

Teher szállítás! Ugyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigazgató, szolgái felvilágosításai. Casuta Postala 65. Tel. 174. Táviratcím: Bercovici

HIR

Lénárd p a náci

Nem egy esetben a képtelenségekre kérték, mégis megdöbbent, hogy ennek a politikai szellemi fölépítvénynek miket produkál.

Ime egy jellemző példa. Az új Németország számára, mint ismeretes, szegediekkel intéztek a kutatók egyik főosztályát — az, nyét és történetét felmunkora „elfogulatlan a kutatást végezték. kaptunk is. Lénárd p. nek egyik régi német és világhírű mágen, amikor Hitler jött, hirdette a német dűségét. Lénárd p. származása, nem is a nyi ember, aki már ma, ha majd Német let állami tényezővé. Ő volt az, aki a te a fizikát is beáll szemszögéből. Már a vitássá nem teheti lenül a háboru után. zsonának a neve, A azonban nemcsak ujs pitott meg, hanem o nált a fizikában, hog immár kiszorultak a csak a tudomány tör pük.

Minél erősebben h tanítása az egész vi lenebbül propagálta. Németségizmusát a dományos évek ter felvenni a harcot E. Lénárd professzor zsidók ellen az em: egyik legutóbbi ülés vari tanácsosi rang proklamációjt olvas amely így hangzik: „A zsidó befolyás új Németországban lemmutatás egyik szettudományok te fejlődés évszázadok senig a zsidók befo mékenyen fejlődni. rült előtérbe a zsid tözködoan jelentkező Vilmos uralkodásá ban és a háboru u harosabban és átí lyás már uralomra hogy pontosan me legzettségét. Ez amely minden szí vánul. Ezt maguk: Ezért az árja szel ták igénybe venni ját termékelen „tötták be, mint er találmányt. Ha a ben sokan úgy lá egész beállítótsá jele volt annak, zsidóság szelleme tekintetben rámut a fizikai Nobel-dí zsidó beállítótsá De tudunk kell, jesítményeket, bá llyen tekintetben szellemet” lehet munk azt, hogy alapvető ágazat több főiskolán m lyás walkodik. In középiskolákra, a nemzeti életre.”

Lénárd profes kiáltvány szerű harc az einsteini valóban veszedel egész fizikai tud Nem valószínű

HIREK

Lénárd professzor, a náci fizikus

Nem egy esetben tapasztaltuk, mekkora képtelenségekre képes a mai német politika, mégis megdöbbent, amikor látjuk, hogy ennek a politikának ugynevezett szellemi fölépítvénye, a német tudomány miként produkál.

Ime egy jellemző eset. Az új Németország történetének kutatására, mint ismeretes, hatalmas pénzösszegekkel intézkedett állítottak fel. Az intézkedések egyik oszlopja — nyilván a legfőbb oszlopja — az, amely a zsidóság lényét és történetét fogja kutatni. Tudjuk, mekkora „elfogultlansággal” fogják ezt a kutatást végezni. Kóstolójel beöle már kapunk is. Lénárd professzor, aki a fizika egyik régi német művelője, Nobel-díjas és világhírű néma, már nagyon régen, amikor Hitler még rövid nadrágban járt, hirdette a német fajiság felsőbbrendűségét. Lénárd professzor nem német származású, nem is osztrák, hanem pozsonyi ember, aki már régen tippelt arra, hogy eljőjön számára a mennyek birodalma, ha majd Németországban a fajelmélet állami tényezővé válik.

Ő volt az, aki a legeraktabb tudományt a fizikát is beállította a szenvedélyek szemszögébe. Már azt hitte, hogy senki vitássá nem teheti nevét, amikor közvetlenül a háború után felbukkant egy svájci zsidónak a neve, Albert Einsteiné, aki azonban nemcsak újszerű igazságokat állapított meg, hanem olyan forradalmat csinált a fizikában, hogy annak klasszikusai immár kiszorultak a teteles fizikából és csak a tudomány történetében lesz szerepük.

Minél erősebben hatott a zsidó fizikus tanítása az egész világon, annál kiméletlenebbül propagálta Lénárd professzor az antiszemitizmust a tudományban. A tudományos érvek területén ugyanis nehéz felvenni a harcot Einsteinmal.

Lénárd professzor legújabb akciója a zsidók ellen az említett történelmi intézet egyik legutóbbi ülésén zajlott le. Az udvari tanácsosi rangban lévő professzor proklamációt olvasott fel a zsidók ellen, amely így hangzik:

„A zsidó befolyás felismerése a régi és új Németországban, valóságban a történelmi kutatás egyik problémája. A természettudományok terén például a német fejlődés évszázadokon át, Keplertől Bunsenig a zsidók befolyása nélkül tudott termékenyen fejlődni. Csak az újabb időben került előtérbe a zsidó befolyás. Eleinte tartózkodóan jelentkezett, később azonban II. Vilmos uralkodásának hanyatlási szakában és a háború utáni időkben egyre viharosabban és átütőbben. A zsidó befolyás már uralmora is jutott, ugyanígy, hogy pontosan meg lehetett állapítani jellegzetességét. Ez pedig a természetlenség, amely minden zsidó alkotásban megnyilvánul. Ezt maguk a zsidók is jól tudták. Ezért az árja szellem eredményeit próbálták igénybe venni, ezeket egybefonták saját termékélen „teoriáikkal” és úgy állították be, mint eredeti megállapítást vagy találmányt. Ha a német hanyatlás idejében sokan úgy látták, hogy Németország egész beállítótsága zsidó, akkor ez csak jele volt annak, hogy az egész világon a zsidóság szelleme győzött. Elég ebben a tekintetben rámutatni arra a tényre, hogy a fizikai Nobel-díjakat sorban zsidók vagy zsidó beállítótságu tudósok nyerték el. De tudnunk kell, hogy a legfejlettebb teljesítményeket, bármilyen léren és bármilyen tekintetben csakis saját „nérségi szellemek” lehet létrehozni. Fontos tudnunk azt, hogy a természettudományok alapvető ágazatában, a fizikában, a legtöbb főiskolán még ma is az idegen befolyás uralkodik. Innen ez a szellem áthat a középiskolákra, az ifjúságra és az egész nemzeti életre.”

Lénárd professzornak nem egyéb ez a kiáltványoszerű megnyilatkozása, mint harc az Einsteinai teóriák ellen. Amelyek valóban veszedelmesen meghódították az egész fizikai tudományt. Nem valószínű azonban, hogy Einstein

hasonló „tudományos” módszerrel fog feladni. Nem valószínű, hogy a zsidó Nobel-díjasok nyílt ülésen manifesztumokkal, állami támogatással és hűhóval mutassák ki megöregedett kollégájuknak nem éppen matematikai és fizikai „tárgyalogosság” előadott tévedéseit.

Lénárd professzor ellenben a tömegszünetekkel operál. Furcsa dolog az ilyen látvány! Öreg, kiérdemesült fizikus a politikai faj-propaganda szolgálatában.

Furcsa, de nem meglepő. A hírleri germán újáéledés öreg fizikusokat középkori szellemmel házasít össze. Az ilyen házasság valóban csak korcsokat hozhat létre. (—)

— A novoszibirszki trockista pör kilenc halálraítélte közül hatot kivégeztek. Moszkvából jelentik: A központi végrehajtóbizottság a novoszibirszki perben halálra ítélt kilenc vádlott közül hatnak helyelmi kérését vizsautasította. Ezt a hat halálra ítéltet ki is végezték. A többi háromnak megkegyelmezték, illetőleg büntetésüket tíz évi kényszermunkára változtatták át. A három megkegyelmezett között van Sticking német mérnök is.

— Számos kiütéses tifusz eset fordult elő a román-lengyel határon. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi hatóságokhoz érkezett jelentések szerint a román-lengyel határon számos kiütéses tifusz megbetegedés történt. A botosani börtönben történt eset is azt igazolja, hogy a vidék meg van fertőzve. Az egészségügyi hatóságok kordon felállítását javasolják a határon és a határállomásokon nagyobb ellenőrzést kívánnak.

— Daladiert ma kihallgatja a francia parlament pénzügyi bizottsága. Párizsból jelentik: Daladiert pénteken ki fogja hallgatni a francia kamara pénzügyi bizottsága. Daladier kihallgatására a különböző külföldi hatalmak felfegyverkezéséről folytatott parlamenti viták miatt kerül sor.

— DR NAHUM GOLDMANN ARDEALI LÁTOGATÁSA. Nahum Goldmann ardeali látogatása iránt az országrész zsidóságának minden rétegében hatalmas érdeklődés nyilvánul meg és azokban a városokban, ahol előadásokat fog tartani a neves zsidó politikus, széleskörű előkészületek folynak, méltó fogadtatására. Dr. Goldmann már pénteken az országba érkezik. Ardeali látogatásának első állomása Oradea, ahol szombat este tartja meg első előadását. Vasárnap délelőtt Clujon, a Capitul-mozgóban fog beszélni a zsidó nép általános világhelyzetéről és a zsidó világkongresszus feladatairól. Clujról Bucurestibe utazik dr. Goldmann, ahol fontos tanácskozásokat fog folytatni, míg december 3-án a timisoarai zsidóság vendége lesz. Goldmann dr. előadásai elé nemcsak azért tekint nagy várakozással az ardeali zsidó társadalom, mert köztudomásulag a zsidó világ egyik legjelesebb szónoka, hanem főleg azért, mert a Genfben és Párizsban működő és oly széleskörű diplomáciai tevékenységet kifejtő zsidó vezéregényiség mandanivalói méltán tartanak számot a legnagyobb érdeklődésre.

— Kineveztek az új légügyi alminisztert. Bucurestiből jelentik: Tegnap aláírták Georgiu komandornak légügyi államtitkárrá való kinevezését. Az új államtitkár beiktatása pénteken fog végbemenni.

mi jobb?

Alapos megkísülés; ágybanfekvésével, lázzal, torokfájással, köhögéssel, izületi fájdalmakkal, vagy: az ha inkább megelőzi a bajt és bédímölköve, borogatással, gargalizálással „Diana” sóbortment használ, mely ellenállóvá teszi szervezetét.

Pierre Fournier hangversenye

Az idei hangversenyszézon változatos és nívós programjában is kiemelkedő esemény volt Pierre Fournier francia gondokaművész szerda esti hangversenye. Sajnos, csak kis keretben, meghívott vendégek előtt, a vármegyeház nagytermében zajlott le a hangverseny, holott Fournier nagyobb nyilvánosságot és ünnepebb keretet is megérdemelt volna. Alig két éve hangversenyez ez a férfias tónusu, erőteljes és kulturált művész, akinek játékában a robusztus művészi kifejezőerő átfogó és mély művészi áhitatu lírával egyesül. Ez a két év azonban nem mértékadó az ilyen zenei kiválóságnál, mint Fournier, aki azon az uton halad, hogy művészetével meghódítsa a világot. Vivaldi, Franeur, Fauré, Schubert, Weber, Rimski Korzakow, Ravel szerepelt a műsoron. Schubert, Weber és Ravel interpretálásával felejthetlent nyújtott. Weber szonatrájában bámulhattuk, hogy rendelé alá a technikát a műnek és ördögös technikai tudása fölött hogyan lengi át művészetét a zenei mondanivaló áhitata. A lelkes közönség ünneplésére Chopin ráadás adott Fournier, akinek kísérője, Buchholz is részese volt a megérdemelt és forró sikernek.

— Sirköavatás. Folyó hó 29-én, vasárnap délelőtt 12 órakor lesz a cluji régi orthodox zsidó temetőben néhai dr. Rosenberg Ernőné sirköavatása. Az avatásra a boldogult volt barátjait és ismerőseit ezuton hívja meg a gyászoló család.

— A Cristal Palace igazgatósága f. hó 29-én, vasárnap délután rendezi legközelebbi KKL teadélutánját, mely alkalomból a szünetekben nagyszerű műsorral fogja a közönséget szórakoztatni. Ugyancsak ezen tea keretében fog bemutatni modern táncokat Feuerwerker Klára cluji táncatanárnő és tántványa, Blau Arien Baba kis művésznő fog táncokat lejtetni.

— Házasság. Nemes Ferenc hirlapíró és Pálffy Lili hirlapíró, a Keleti Újság munkatársai házasságot kötöttek.

— Az ujonista szervezet határozatai. Bécsből jelentik: Közölte az Uj Kelet, hogy az ujonista szervezet Bécsben Jabotinsky Vladimir elnökletével tanácskozott az aktuális zsidó kérdések felett. A tanácskozásokon megállapítások formájában határozati javaslatot hoztak, amely így hangzik: 1. A mandatárius hatalom Palesztinában évek óta antionista és mandátumellenes politikát folytat. 2. A legutóbbi palesztinai zavargások tartamért és kiterjedésért közvetlenül a mandatárius hatalom felelős. 3. A mandatárius hatalom egyre erősebben kihangsúlyozza azt a tendenciát, hogy Palesztinát belső br: kolonizációs ügynek tekintse. 4. A zsidó népnek a mandatárius hatalommal szemben való bizalma a legsúlyosabban megrendült. 5. Azoknál a zsidó tömegeknél, akik számára Palesztina az egyetlen menekülési lehetőség, a mandatárius hatalom Palesztina-politikája egyre mélyebben ható kétségbeesést idéz elő. Ez a politika megfosztja a zsidóság konstruktív erőinek legutolsó reményét és mesterségesen fokozza azt a vonzóerőt, amit destruktív tendenciák és csoportok gyakorolnak a zsidó fiatalokra. Elhatározta még az értekezlet, hogy a zsidó politikai munkát Angliában nem szabad elhanyagolni, de a cionista külpolitika főfeladata ma mégis abban áll, hogy a zsidó Palesztina problémája nemzetközi ügyvé változtassék át. Az ujonista szervezet vezetőségének kapcsolatokat kell találnia ama országok kormányaihoz, amelyeknek zsidó lakossága számára a tömegkivándorlás életükségletté vált. Igyekezni kell továbbá ama hatalmak közreműködését megszerezni, amelyeknek földrajzi és gazdaságpolitikai érdekeik vannak a Közelkeleten, főleg pedig a Földközi tengeren. Rendszeres politikai munkát kell folytatni a Népszövetségnél is.

Egy kis öröme mindenkinek szüksége van,

főképpen akkor, ha pillanatnyilag híven van a pénz. Közellevő ilyenkor, hogy azokat a dolgokat igyekezzünk kellemessé tenni, melyekre mulhatatlanul szükségünk van. Példának okáért készítsünk egy csésze tápláló és jóízű kávét Valódi Franck-kal, zesisített Kathreiner Kneipp Malátakávé-ból, mely nagyon olcsó.

Kathreiner és Franck éppen a mai nehéz időkben ajánlatos.

Földes Jolán: A halászó macska uccája. Földes Jolán egyetlen, merész lendülettel ugrott ki abba a reflektorfénybe, amelyet a világsiker beláthatatlan lehetőségei jelentenek: megnyerte az Athenaeum által hirdett 80.000 pengős nemzetközi regény pályázat magyar díját. Könyvében külföldi magyarok sorsa fonódik össze más hontalanok hánnyatott életfolyásával; magyar kispolgárcsalád kerül össze Párizsban tipikus háboruutáni figurákkal: forradalmárokkal, ellenforradalmárokkal, letört arisztokratákkal és menekült intellektuelekkel. A halászó macska uccája, ez a jellegzetes párizsi sikátor, épolyan romantikus, mint a neve; érdekes és romantikus emberek lakják, s ezeknek remekül megirt története felejthetetlen élményként visszhangzik bennünk akkor is, amikor már régen becsuktuk Földes Jolán könyvét. A kötet az Athenaeum 2 pengős sorozatában jelent meg. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj. Kérje az Athenaeum ujdonságok teljes jegyzékét.

Megbízható, elegáns és olcsó

ruhát

csak

Silberger Ernő

ujjonnan megnyílt uridivat szabószalonja készít C. Reg. Ferdinand 2/a Dus szövetraktár. Platsintár felett.

— Arab bandák garázdálkodása. Jeruzsálemből jelentik: A napokban Bet Dagan arab faluban banditák jártak, akik megölték egy nyolcéves fiút, aki fel akarta lármázni a falu lakosságát. Tel Litvinsky zsidó narancsültetvényen a banditák az arab őrség egy tagját gyilkolták meg. A gyilkosok elmenekültek. A hatóságok nyomoznak utánuk.

— Mérgek kigyók lepték el Litvániát. Kaurasból jelentik: Litvániában óriási megdöbbenést keltett mérges kigyók váratlan inváziója. A lapok jelentése szerint csak a tegnapi napon 60 hatalmas mérges kigyót fogtak össze és mind máig rejtély, hogy a kigyók hogyan lepték el Litvániát.

— Öregemberek betegségeinél és neurasténiások hajánál reggelként egy-egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz sokszor igazi jótétemény! Az orvosok ajánlják.

— A „Marpa Lönefes” tea-délutánja. Vasárnap délután tartotta szépségámú közönség előtt a Marpa Lönefes tea-délutánját. A teát az Adler vendéglőben szervírozták. A házasszonyi tisztséget Marmorstein Mártonné urnó látta el.

A nők után

megfordulnak a férfiak, hogy gyakran kellemetlenül csalódjanak, mert a mozgás, tánc, sport gyakran visszataszító testzágat okoz. Többnyire mi magunk nem is érezzük, mert az ember szaglószerve mindenemű saját szag iránt eltompultak, képtelenek vagyunk a másokat zavaró kellemetlen illatot észrevenni. Nem akad senki, aki felmeri hívni figyelmét erre a kinos állapotra. A bajt megelőzendő, ajánlatos minden alkalommal, mely izzadsággal jár, szagtalanító és frissítő valódi LYSOFORM lemosást használni. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegben valódi, kímérve nem kapható.

— Kreiser 500 ezer lej kap egy bucuresti koncertjéért. Bucurestiből jelentik: Fritz Kreiser, a híres hegedűművész jövő hónapban Bucurestibe érkezik, ahol két koncertet ad. Hir szerint a koncert tiszteletdíját, 500 ezer lejt, előre kifizették a művészek.

csapatokat gyarra

Uj Kelet tud.) A viló angol-magyar annak időpontja érdeklődést kelt. állapítják meg. edarugóspórtjának lesz.

nek legújabb esel mind a magyar felállítások közül összetétele kellett an több új csilla- vetéség. A magyar vezik azzal, amely zseken a magyar csapat összeállítá-

osby Town)—Male eld Wednesbay)—ng (Hudersfield y)—Crooks (Derby d), Drake (Arse- anderes), Johnson

gő, Biró—Dudás, Cseh, Zsengellér,

ás, Polgár, Szics r csapattal.

an megállapítja, az került és ez nagy ehhez még hozzá- átszik, megállapít- gat igen nagy fel- ar csapat egyetlen épcatár posztjára sát állították be, r csődtől mondott.

oknokság Bizottsága. Nemzeti Bajnokság ndzavarások miatt rította ki a rendező esti 5000 lej, DUG Cernauti 3000 lej, CAMT Timisoara 1000 lej.

(a wieni Lázár- sztense) vezetése

agógiai on rliátóit számban) mekeket.

yógyít: halló-némákat, ne- keket (notórius u sexualitást, düh- betegségeket. Ered- referenciá. Ferdinand Nr. 71.

SEK

próhíródtés 20 lej. izetendő. Jaligés.

elválal mindenféle st, stb. Megkeresé- ér „Gyors és pontos

it 2 szoba, előszoba, ás 1800 lejért. Str.

elt urileány, akinek állandó és havi 6500 szviselői állása van, modern férfuhoz, aki (Tárgumures) biztos sbbet „Mirea” házass- alea Regele Fer-

ba főrdőszobával két ljes ellátással, kiadó 2.

ló butorozott szoba er 1-re kiadó. Str.

LELKE: AZ UJ KELETBEN

UJ KELET Legújabb hírek

PÉNTEK, 1936. NOVEMBER 27.

Olaszország készíti elő a Baleari szigeteken Madrid ostromát

Madrid polgári lakosságának tuynomó része elhagyta a fővárost. A felkelők tegnap újra kétszer bombázták Madridot. Egy felkelő hadihajó rálőtt egy szovjet hajóra

Madridi jelentés szerint a felkelők repülői a tegnapi nap folyamán kétszer is bombázták Madridot. A város nagy anyagi kárt szenvedett és több áldozata volt a bombázásnak. A Manzanares folyó mellett a közvárosi csapatok visszavetették a felkelőket. A kormány-repülők földre terítették Madrid mellett egy hárommotoros felkelő-repülőgépet. Néhány bomba elalálta az északi pályaudvart, ahol több kormánycsapathoz tartozó katonát megsebesített.

A Reuter lísszaboni jelentése szerint a Biao de Lisboa című lap közli, hogy 1500 főből álló kormánypárti haderő tegnap Talavera körzetében mintegy száz kilométernyire Madridtól megtámadta a felkelőket. A kormánypártiak San Bartolomeu városából bombázták Talaverát, majd átkeltek a Tage folyón. A kormánycsapatok ezután megtámadták a felkelőket és tért is nyertek, de később visszavonultak a folyó másik oldalára.

Mint Salamancából jelentik, több valenciai politikus úgy határozott, hogy Valencia tartományának önállóságát ad. Egyébként a valenciai spanyol belügyminiszter kijelentette, hogy a cartagenai német konzul elhagyta posztját és ismeretlen helyre távozott. A rendőrség házkutatást tartott az elhagyott konzulátuson, ahol bőséges levelezést foglaltak le, mely azt bizonyítja, hogy a német konzul a felkelők javára ténykedett.

A felkelők rálöttek egy szovjet hajóra

A felkelőknek szerdáról csütörtökre virradó éjszaka kiadott jelentése közli, hogy Soria körzetben a felkelők fontos pozíciókat foglaltak el. Oviedo körzetében a kormánycsapatok támadást kíséreltek meg, azonban kénytelenek voltak nagy veszteségekkel visszavonulni. A madridi fronton a felkelők előnyomulása tovább folyik, minthogy a megszerzett pozíciókat megerősítették. Az ellenségnek ezen a fronton megkísérelt támadásait a felkelőcsapatok könnyűszerrel vetették vissza. A megfigyelő utról hazatért felkelő-repülők jelentik, hogy amint azt már előre jelezték, tömegesen hagyják el a lakosok Madridot, Valencia felé tartva. A repülők azt a parancsot kapták, hogy ne bombázzák a kormányrendeletre evakuált lakosságot.

Egyidejű gibraltári jelentés szerint egy spanyol felkelő-hadihajó rálőtt egy orosz hajóra, amely a gibraltári szoroson nyugatról keleti irányban haladt keresztül. A szovjet hajó, amelynek neve nem került nyilvánosságra körülbelül öt mérföldnyire volt az európai parttól.

Franciaország kitart a semlegesség mellett

Párizsi jelentés szerint a kamara külügyi bizottsága tegnap a spanyol be nem avatkozási szerződésről tárgyalt. Hosszas tanácskozások után a bizottság úgy határozott, hogy továbbra is fenntartja Franciaország semlegességét. A kommunista javaslat mellett, amely a fegyverkereskedelem szabadátvitelét kívánta, mindössze öt kommunista képviselő szavazott.

Olasz légi flotta a Baleari szigeteken

Londoni jelentés szerint a News Chronicle részleteket közöl a Baleari-szigeteken tartózkodó tudósítójától arról a befolyásról, amelyet Olaszország gyakorol a Baleari szigetekre. A tudósító szerint Majorca, Ibiza, Formentera és Cabrera szigetek olasz ellenőrzés alatt állanak és csak Minorca szigete van a kor-

mány birtokában. Negyvenezer spanyol, mór és idegenlégióbeli katona és katonatiszt készül Barcelóna ostromára. A szigeteken néhány száz repülőgép állomásozik, melyeknek pilótái kilenczederésben olaszok. Naponta újabb repülő- és katonaszállítmányok érkeznek.

Carabanchel irányában nyomulnak előre a kormánycsapatok

Madridi jelentés szerint a város védelmi bizottsága az alábbi közleményt hozta nyilvánosságra: „Az ellenséges haderők két tankosztály támogatásával több ízben megtámadták az egyetemi várban tartott

állásainkat. Három marokkói és idegenlégióbeli zászlóalj rendkívül heves támadásba kezdett. A nyomás igen erős volt, de a támadókat súlyos veszteségeik után visszaverték. Három tank — ezek közül két olasz és egy német — a kormánycsapatok kezén maradt. Ma általában nyugalom volt a madridi fronton. Carabanchel irányában a kormánycsapatok folytatják előnyomulásukat. A Toledo-híd ellen meglepetésszerű rohamot intéztünk, melynek során eleddig a legtöbb hadifoglyot ejtettük, akiknek legnagyobb része az idegenlégióban szolgáló olasz. A kormányrepülők két felkelő Junkers-gépet lőttek le.

Mussolini a tavasszal meglátogatja Budapestet

RÓMA, november 26. Horthy tegnap meglátogatta Mussolinét a Venezia palotában és több mint egy óra beszélést folytatott vele. A megbeszélésen jelen volt Ciano gróf is. Horthy ezután a Capitoliumon rendezett fogadtatáson vett részt, ahol megjelent az olasz uralkodó pár és az olasz politikai élet számos kitünősége is. Róma lakossága tegnap is nagy szimpátia-tüntést rendezett Horthy tiszteletére.

Egyidejű római jelentés szerint Darányi Kálmán magyar miniszterelnök Rómában kijelentette a Függetlenség római tudósítójának, hogy budapesti látogatásra hívta meg Mussolinét, aki elfogadta a meghívást és megígérte, hogy a tavasz folyamán ellátogat a magyar fővárosba.

Grigore Filipescu akciót indít Maniu „helyzetének tisztázására”

Husz napig lesz külföldön Maniu Gyula

Bucuresti, november 26. A nemzeti párt parlamenti tanácsa a klubhelyiségben ülést tartott Mihailache elnökletével. Elhatározták, hogy a párt parlamenti tagjai heves ellenzéki munkát fejtsenek ki mind a kamarában, mind pedig a szenátusban, kérdések és interpellációk formájában. A mozgalom már a jövő hétfőn kezdődik. Ezután bizottság alakult, hogy megfogalmazza a párt választásfelirati nyilatkozatát, majd elhatározták, hogy a parlamenti tanács tagjai minden pénteken közeledet tartanak a Continental étteremben. A parlamenti tanácsnak három titkára lesz: Jacobescu, Solomon és Mihalescu.

Maniu nem vett részt a parlamenti tanács ülésén, mert ugyanakkor megbeszéléseket folytatott Grigore Filipescuval. A megbeszél-

és politikai körökben úgy magyarázzák, hogy

Filipescu akciót indít Maniu Gyula helyzetének bizonyos problémákkal szemben való tisztázására.

Maniu csütörtökön elhagyta a fővárost és délnyugatra indult külföldi útjára.

Maniu első útja Pozsonyba vezet, ahol Hodza miniszterelnökkel fog tanácskozni. Innen Bécsbe, majd Párizsba megy, az egész külföldi útja husz napot fog igénybe venni. Ezen az úton — írja a Curentul — Maniu tájékozódni akar az összes napirenden levő külpolitikai kérdésekről. Bucurestiből Clujra utazik, innen Badacimba, ahol külföldi utazásáig marad.

A cenzura ellen tiltakozott Madgearu a kamarában

Danielopol professzor állást foglalt a szenátusban az egyetemeken dúló anarchikus áramlatok ellen. A kisebbségi újságírószervezet az igazságügyminiszternél

Bucuresti, november 26. A kamara ma délutáni ülésén napirend előtt Gele többségi képviselő interpellálja meg a kormányt, néhány fővárosi játékbarlang ügyében, amelyek az elmúlt napokban megtámadták és szétrombolták. A többségi képviselő csodálkozásának ad kifejezést afölött, hogy ezek a játékbarlangok a betiltó törvény ellenére is létezhetnek.

Ezután Madgearu szólal fel a cenzura ügyében. Azzal vádolja a kormányt, hogy eképen akarja a demokratikus pártokat megakadályozni a tömegekkel való kontaktusokban. Felolvas több, a nemzeti párt pártjából hivatalos lapjából kicenzurált közleményt és cikket, rámutatva arra, hogy a nemzeti párt nem tudta ismertetni a titulescunak a kormányból való távozása, Steltescu meggyilkolása és

kérdésében. Elesen támadja a kormányt, amelyet diktatorikus törekvésekkel vádol meg.

Aurelian Bentoiu belügyi alminiszter válaszul a felszólalásra. Kijelenti, hogy a nemzeti párt pártjában is gyakorolta kormányzása alatt a cenzurát. Madgearu ezt tagadásba veszi, mire éles szaváltás keletkezik a nemzeti párt párti és többségi képviselők között. Végül Bentoiu elmagyarázza, hogy miért van szükség a cenzurára.

Ezután áttérnek a választásfelirati vitára, amelynek során Macavescu többségi a szövetségesek melletti külpolitika fenntartásának szükségességét hirdeti és a határozat megerősítését kéri. Negus georgista a felfegyverkezés szükségességét hangsúlyozza és a román elem helyzetének megjavítását kéri a választásokban.

A szenátusban Danielopol professzor választásfelirati beszédében kárhóztatja a diákok körében dúló anarchikus mozgalmat. Intézkedéseket tart szükségesnek acébol, hogy az egyetemeket mentessék az államfelforgató eszmék befolyásától.

Bucuresti, november 26. Mircea Djuvara igazságügyminiszter az új sajtótörvényjavaslattal kapcsolatosan ma délelőtt audiencián fogadta dr. Willer magyarpárti képviselőt és Demeter Bélát, az ardali kisebbségi újságírószervezet főtitkárát.

Anglia hongkongi erődjének megerősítésével felel a német-japán szerződésre

Tókió, november 26. Az Asahi című lap közli, hogy Arita japán külügyminiszter megbízást adott Sugimura római japán követnek, hogy megegyezést kössön Olaszországgal a kommunista-propaganda ellen. Ugyanígy értelemben folytatott megbeszéléseket Olaszország tókiói követe Arita külügyminiszterrel.

London, november 26. Ugy hiszik, hogy Anglia a japán-német szerződésre hongkongi erődjének megerősítésével fog felelni.

Az oszlo német követ kihallgatása a norvég külügyminiszternél Ossietzky Nobel-díja ügyében

Osló, november 26. Kocht norvég külügyminiszter ma kihallgatáson fogadta Sahn német követet. A követ ismertette a német kormány álláspontját a béke Nobel-díjnak Ossietzky számára történt megítélése kérdésében.

Két hajó eltűnt a viharzó Fekete tengeren

Bucuresti, november 26. A Fekete tengeren és a partvidéken tegnap borzalmas vihar dúl-höngött. Az orkán lehetetlenné tette a hajóknak a kikötőből való kifutását. Azok a hajók pedig, amelyeket a vihar a tengeren talált kitészbeesett S. O. S. jelket adnak le. A Hisar nevű török hajó, amely S. O. S. jelket adott le, eltűnt, sorsáról nem tudnak semmit. Tegnap reggel az Erinola hajó is S. O. S. jelket adott le azzal, hogy elmerülni készül. Heralcs kikötő bejáratánál, az anatóliai parton. A veszélyben forgó hajó segítségére két török hajót küldtek ki. Eddig a hajó sorsáról semmi biztosat nem lehet tudni.

Olaszország részt akar venni a népszövetségi ülészekon, de csak ha nem ismerik el a spanyol delegációt

Párizs, november 26. A L'Intransigeant genfi jelentése szerint diplomáciai körökben tartja magát az a hír, hogy Olaszország feltételül részt akar venni a népszövetségi ülészekon. Ez azonban attól függ, hogy a Népszövetség milyen álláspontra helyezkedik a spanyol delegációval szemben. Amennyiben a Népszövetség elfogadja a december 7-én érkező spanyol kormánydelegáció részvételét az ülészekon, úgy Olaszország végképp nem fogja szakítani a kapcsolatokat Genffel.

A Szaj-ába dobják a Salengrot rágalmozó „Gringoire” példányait szá litó autobuszt

Párizs, november 26. Ma tüntető csoport támadott meg egy teherautót, mely a Gringoire példányait szállította. A Gringoire tudvalevőleg az a jobboldali lap, mely az öngyilkossá lett Salengro belügyminiszter ellen a rágalmozó hadjáratot vezette. A munkáscsoport be akarta hajtani a Szajnába. A lap a múlt héten nem jelenhetett meg, mert a nyomdász munkások sztrájkba léptek a vállalat nyomdájában. Ennek ellenére a lapot sikerült előállítani. A nyomdából elindult teherautó revolveres munkások állították meg, a sofőr és a kísérőt eltávolították, a teherautót pedig szállítmányával együtt a vízbe akarták dobni. A kísérlet azonban nem egészen sikerült, mert a teherautó a levegőben lövva maradt egy, a vízből kiemelkedő oszlopon.

Cocciu, a „m

Coroiu nem volt mint védője. Ő is g módon szimpatikus lemeny előtt, de nem sos” gondolatnál, ne tei után egyszer elfo kolostorba akart me Kinévtették.

Nem így a védő ötletesebb volt, mint

Nem is csoda. Az és jobban ismeri a „ dosó bandita, aki ta és nincs tisztában a

Az ügyvéd ur gon szet és kísértette, ho ta, nem is gonozter több valaki: nemze

Igaz, hogy rabolt tait főleg a zsidók Zsidókat gyilkolt, zs mai világban igazá büntetnek minősíté

Es az a haligató rolu álszenteskedésé védő szavait. Nem kozott.

Közt Coriu, a b becsületesebb volt, védelemben.

Liberalis dem és „liberalis”

A kérdés nem új Többször vetettük azóta hogy George kormány élén: mil világnézetet és irány

lis párt a román pol A multban a liber

lari front haladó old képviselte a konzerv amely az egykori hí támaszkodva visszaf események kerékét.

minthogy az elmúlt szocialista mozgalom nemes megmozdulás vad a liberális pár

A feudális Román te a földreform és a től jog programját.

De az idők változ gárság pártjából a bank- és ipari pluto a valóban demokrat

b”a ugyanazt a sz egykor a konzervatív szemben.

A Tatarescu-korn volt ennek a megv kának.

Szabadságjogok sajtószabadság helyt tártizmus helyett

szinehagyott és lény realizmus kormányz nek árnyékában van oldali

A választásfelirati v Slatinescu többségi berális párt orient örömmel állapította kormány politikája

Iamandi kultusz emelkedett és tiltat tette, hogy a liberá ratikus párt.

A kultuszminiszte mondani, hogy „de lenne”.

Mert a valóságba van igaza.

Mihelyt Tatarescu zás gyeplőjét, azon nyelt és a párt nag követte.

I. G. Duca nem i párt kormányzását. Am Duca testam rchajtani a hálatlan pedig szomorú és lé ként csak néhány le ism’eretlen fette

manýzása alatt! A Ducát először küldte Iamandinak tehát Mert a liberális p csak nem liberális d